

Domoljub

V Ljubljani 30. avgusta 1944

57 - Štev. 35

Cerkev božjega groba v Štepanji vasi

Vse za oblast

Vodilna misel, ki je komunistične voditelje nekako obsedla, je neugnanost po oblasti, samo po oblasti. Oblast je tisto zlato tele, ki okoli njega plešejo komunistične množice, je tisti malik, ki mu vse žrtvujejo. Komunistična oblast pa je vsemogočna, ne trpi ob sebi nobene druge. Komunisti so v resnici največji malikovalci sile in oblasti, kar jih je kdaj zgodovina poznala. Zato je komunizem neizprosno sovražnik vsake druge oblasti ter pobija ne le državno, marveč tudi očetovsko oblast. Da zametava in sovraži cerkveno oblast, je umevno že samo po sebi.

Zakaj se komunizem tako boji urejene državne oblasti? V vsaki državi so dvojni ljudje: eni, ki ukazujejo, drugi, ki ubogajo; so torej nadrejeni in podrejeni. To pa se ne sklada s komunistično zahtevo, naj bi vsi ljudje bili enaki, vsaj na videz. V pravilno urejeni državi je namreč tako, da državna oblast skrbi za splošni blagor vseh državljanov, varuje pa tudi pravice in zasebno lastnino posameznikov. To so dolžnosti, ki jih ima državna oblast do ljudi. Teh in takih dolžnosti pa komunizem ne pozna in ne prizna. Komunizem pozna zgolj dolžnosti, ki jih imajo ljudje do njegove oblasti, kakor tru v peti pa so mu pravice, ki jih ljudje imajo od oblasti terjati. Komunizem namreč uči, da ima vse pravice le družba, ljudje pa nobenih, da imajo pa ljudje vse dolžnosti do družbe, ona pa do ljudi nobenih. Vsa komunistična oblast izhaja od vsemogočne državne komunistične oblasti, ki pa priznava zgolj materijo, duše za njo ni.

Po krščanskih načelih je državno življenje živo telo, ki urejeno deluje le, če posamezni deli s celoto sodelujejo. Pravilno načelo je, naj bi se občine ali dežele ne mešale v stvari, ki jih zmora posameznik ali soseska. Papež sam naglaša, da se državno delovanje »svobodneje, krepkeje in uspešneje razvija«, če nižje organizacije svoje delo izvršujejo, medtem ko država delovanje nižjih udov »ravna, nadzira, priganja, brzda, kakor pač nanašajo razmere in potreba.« Papež Pij XI. izrecno naglaša, da mora država delovanje nižjih družabnih organizacij s svojo delavnostjo pač podpirati ter mu biti v oporo, »nikdar pa ne sme le teh vase povzemati in uničevati.« Državni organizem, kakor ga pojmuje krščanstvo, temelji v razumni človeški naravi. Vsa oblast pa izhaja od Boga.

Kakšno naj bo razmerje med državljani in državo, najlepše označuje krščanska Cerkev z besedicami: »Ni človek zaradi družbe, marveč družba zaradi človeka.« To krščansko načelo prav tako obsoja gospodarski liberalizem, ki uči, da je človek sam vzvišen nad vsako nadzorstveno pravico države, kakor obsoja državno vsemogočnost, ki hoče iz ljudi-državljanov napraviti le nekako številčno močno čredo, ki ima le ubogati. Prav zato papež tako ostro nastopa zoper komunistični nauk o državi ter pravi, da komunizem le »ruši, da ne prizna nobenega pravega početka in narave držav, ne njihovega pravega namena.«

Kakor je razvidno, sedanji komunistični uničevalci slovenskega naroda točno izvršujejo prave komunistične namene. Komunizem naj bi zadobil vso oblast nad slovensko družbo in vsakim slovenskim človekom. Kdor pa bi se temu zoperstavil, mora biti odstranjen, to so pravi po komunistično »likvidiranci«.

OF je to svojo nalogo nad Slovenci izvrševala — in jo izvršuje.

Vojni dogodki preteklega tedna

Zahodno bojišče

Poročilo dne 20. avgusta: V Normandiji se v obrambi neprestanih sovražnih bočnih napadov prebijajo nemške divizije severno od Argentana proti vzhodu. Severno od Chartresa so nemški zaporni oddelki v boju z napredujočimi sovražnimi silami. V južni Franciji se zlasti v gorskih dolinah severno od Toulona bijejo siloviti boji.

Poročilo z dne 22. avgusta: Pri Lisieu-u in južno od Eureuxa je uspel vdor v nemško obrambno črto; v teku so protinapadi. Zahodno in severno od Dreuxa je nasprotnik po ogorčenih bojih napredoval za nekaj kilometrov proti severu. S protinapadi je bil zaustavljen sovražnik, ki je prišel pri Mantessa na severni breg Seine. Za Toulon divjajo ogorčeni boji. Pri Aixu in v dolini Durance so nemški oddelki s protisunkom vrgli nazaj sovražne sile.

Poročilo z dne 23. avgusta: Na odseku Touquet in na obeh straneh Lisieuxa sovražnik močno pritiska za nemškimi odmakalnimi pokreti. Zahodno od Breuxa ter med Euro in Seino je sovražnik malenkostno napredoval. Nemški protinapad severno od Mantessa je po težkih bojih vrgel sovražnika nazaj proti reki. Južno od Pariza je sovražnik prišel do Seine. Boji se bijejo ob Yonni. Posadka Toulona se še vedno upira napadajočemu sovražniku. Južno od Durance so se nemške divizije na povelje odmaknile proti zahodu. Povračilni ogenj v London se nadaljuje.

Poročilo dne 24. avgusta: V Normandiji so nemške čete odbile na odseku Touquet, na področju pri Lisieuxu in dalje južno vse sovražne napade. Sovražno skupino, ki je zahodno od Eureuxa prodrla proti severu, so nemški oklepniški oddelki napadli in zavrli. Severno-zahodno od Mantessa so nemške čete pri La Roche Goyenu Severnoamerikance z visokimi izgubami vrgle nazaj čez Seino. Prav tako severovzhodno od Fontainebleauja. Na južni francoski obali se posadki Marseilla in Toulona zagrizeno upirata močnejšim sovražnim silam. Severno od Durance divjajo hudi boji, ker skuša sovražnik prehiteti odmakalne pokrete v dolini Rodana. Na francosko-italijanskem planinskem svetu so si nemške čete zopet priborile prelaz Maddalena.

Poročilo dne 26. avgusta: Zahodno od spodnje Seine so odbile nemške divizije vse sovražne napade. V Elbeuf je sovražnik začasno vdrl, a je bil v protinapadu pregnan. V južni del Pariza je vdrl sovražnik z močnejšimi silami. Tam so trajali ves dan ulični boji, pri katerih je izgubil nasprotnik nad 50 oklepnikov. Nemška oporišča na bojnih področjih pri Toulonu in Marseillu vztrajajo še nadalje v težkih bojih proti močnim sovražnim napadom. V dolini reke Rodana so v teku ogorčeni boji s sovražnimi motoriziranimi oddelki, ki skušajo onemogočiti nemško gibanje v smeri proti Lionu. Povračilni ogenj na London traja dalje.

Italijanska fronta

Poročilo z dne 20. avgusta: V Italiji je sovražnik znova prišel s prebijalnimi napadi v jadranskem obalnem odseku. Kljub velikim izgubam je le malenkostno napredoval.

Poročilo z dne 22. avgusta omenja, da se je sovražnik polastil nekaterih višinskih postojank na jadranskem obalnem odseku.

Poročilo z dne 23. in 24. avgusta: V Italiji samo izvidniško delovanje.

Poročilo 26. avgusta: V Italiji nič posebne. Sovražnik je na odseku reke Arno izvedel nekaj brezuspešnih izvidniških sunkov. Na jadranski obali so bili sovražni napadi razbiti.

Vzhodno bojišče

Poročilo z dne 20. avgusta: Med Dnjestrom in Seretom je sovražnik ponovno brezuspešno napadel. Zahodno od Baranova so imele nemške divizije težke obrambne boje. Južnovzhodno od Varke so bili odbiti sovražni napadi. Severovzhodno od Varšave se bijejo hudi boji. Ob obeh straneh Vilkoviškov in južno od Sakija je hrabra nemška vojska preprečila po-

novne sovjetske poskuse prodora. Zahodno od Modohna so divjali ogorčeni boji z vdrliimi sovjetskimi bojnimi skupinami. Zahodno od Pskovskega jezera sovražnik kljub močnemu pritisku ni mogel zasedi večjega ozemlja. Na visokem severu je skupina nemških planinskih lovcev z naskokom zavzela močno zgrajeno sovjetsko višinsko postojanko.

Poročilo z dne 22. avgusta: Jugozahodno od Tiraspolja ter med Prutom in Seretom stoje nemške in romunske čete v težkih bojih s sovjetskimi silami. Jugozahodno od Mielca se nadaljujejo ogorčeni boji. V predmostjih ob Visli ter severovzhodno od Varšave, na obeh straneh Vilkoviškov in pri Rosijeniji so nemške čete odbile sovražne napade. Ob odločnem odporu nemških divizij so se zrušili sovražni napadi pri Bausku in zahodno od Modohna. Zahodno od Pskovskega jezera se za nekaj redkih vdornih mest še bijejo boji.

Poročilo z dne 23. avgusta: V južni Besarabiji in v Moldaviji so nemški in romunski oddelki sovražnikove napadalne kline po globokih vdorih na več letih zaustavili. Severozahodno od Baranova so bile odbite močnejše sovjetske skupine. Sovjetski prebijalni poskusi so bili preprečeni jugovzhodno od Varke in severovzhodno od Varšave. Med Bugom in Narvo so nemške čete v težkih bojih prestregle sovražnika. Zahodno od Molohna so bili boljševiki s protinapadom vrženi nazaj, prav tako zahodno od Pskovskega jezera.

Poročilo dne 24. avgusta: Sovražnik je vdrl do področja ob obeh straneh spodnjega Pruta. Pri Romanu so siloviti boji. Severovzhodno od Varšave so razbili oddelke vojaške SS v hudih bojih številne sovjetske napade. Med Bugom in Narevom so bili boljševiki sunki zadržani. Pri Modohnu je bil vržen sovražnik dalje nazaj. Zahodno od Pskovskega jezera so se boljševiki napadi izjalovili, prav tako sovjetski prebijalni poskusi v smeri Dorpata.

Poročilo 26. avgusta: Na romunskem delu vzhodnega bojišča so se nemške divizije odmaknile na zapovedana področja po obrambi številnih boljševičskih napadov. Na področju Moldave so nemške in pogodbi zveste romunske oklepniške čete skupno razbile več sovražnih napadov. Na področju Bukarešte je bil zlomljen posamezni odpor pristaše izdajalske romunske kraljeve klike. Med Karpati in Vislo so se sovjetski napadi izjalovili. Med Vislo in Narevom so bili Sovjeti odbiti v hudih bojih deloma s protinapadi. Ob žilavem odporu nemških čet so se v krvi zlomili številni ogorčeni sovjetski napadi zapadno od Modohna in severovzhodno od Valke. Ogorčeni boji divjajo pri Torpadu.

Nemčija ima dobro letino

Nemški listi označujejo peto nemško vojno žetev za zadovoljivo. Pri krušnih žitaricah in zimskih oljčnicah odgovarjajo donosi pričakovanju. Tudi stanje okopavin je zdravo in je računati z znatno večjim donosom kot lani. Tudi letina krmil je dobra, tako da je računati na večje dobave mleka. Potreba krompirja, ki je steber prehrane, je krta. Predčasno ni bilo treba poseči k zgodnjemu krompirju in čeprav je bil lanski pridelek za 20 milijonov ton slabši, je bilo mogoče doseči priključek na novo letino. Ureditve krompirjevega trga je bila tako dobra, da je oddana količina krompirja zaostala le za 2 milij. ton v primeri s prejšnjim letom. V povprečju za vsa država je preračunanih, da pride na 1 potrošnika 3,5 kg krompirja tedensko. Za vkletenje lahko upravičenci nakupijo v dobi od 13. novembra 1944 do 22. julija 1945 zopet 150 kg krompirja. Donos iz hišnih in malih vrtov se ne vračuna v nakaznico. Dogaon klavne živine je večji. Na nekaterih tržiščih je bilo mogoče ob acizpremenjeni racionirani količini dopolniti zaloge. Tudi pri prevozu so bili doseženi veliki prihranki. S 1. julijem 1944 se je začelo novo nemško kmetijsko leto. V ospredju obdelovalnega načrta so nasadi oljčnice, krompirja, žita, sladkorne pese itd. Med njimi je zlasti predvideno znatno povečanje pridelka in površine stročnic.

Zopet kraljevo izdajstvo

Romunski kralj Mihael je s posebnim proglasom pozval romunsko vlado, naj ustavi boj proti boljševičkim napadalcem. Načelnika romunske države maršala Antonescu je s podlo podporo kralja odstranila izdajalska klika anglofilskih politikov in reakcionarnih lizunov. Od kralja postavljena tako imenovana demokratska vlada, ki jo pod izveskom Maniu-Bratiana dejansko tvorijo komunisti, je ponudila Moskvi izročitev dežele. V vsej Romuniji so nato izbruhnili nemiri. Skupina narodno zavernih patriotov se je postavila na čelo pokreta proti kralju in njegovemu izdajstvu ter je izdala romunski armadi proglas, naj nadaljuje boj proti boljševizmu za svobodo in življenje proti smrti in propadu.

Proglas pravi med drugim tudi sledeče:

Romunil Nova narodna vlada vas poziva, da pod nobenim pogojem ne sledite izdajalskemu kralju Mihaelu, njegovi dvorni kamarili in pokvarjeni kliki dobičkarjev v Bukarešti ter da ne izvršujete njihovih povelj.

Romunski vojak! Narodna romunska vlada vas poziva, da ne izpolnujete nobenega povelja izdajalskega kralja in njegovih pomočnikov, temveč da ostanete zvesto na strani našega nemškega zaveznika, ki skupno z vami pravi kri za obrambo romunskih tal. Upirajte se boljševikom do skrajnosti.

Romunil Vsi vemo, da je ta boj proti boljševizmu težak. Toda ali obstoja Romun, ki bi hotel, da bi bila kri njegovih očetov in sinov tekla v preteklih letih zaman in da bi bila sedaj romunska zemlja in romunski narod vseeno izročena boljševizmu? Ne! Tisočkrat ne! Vsak Romun, ki bi imel te misli, je izdajalec najsvetejših narodnih dobrin. Za vsakega poštenega Romuna, ki ljubi svojo deželo in svoj narod, obstoja le eno geslo:

Odpor do zadnjega! Ne obupajte! Boljševiki so zaradi dolgoletnega boja tudi že sami skrajno oslabiljeni. Romunil Ako bomo sedaj vzdržali in dali iz sebe vse, bo Romunija rešena.

Zivela Romunija!

V Gradcu so upepelili znanega bakteriologa dr. ziansa Ganslmayerja, rodom iz Kočevja.

Prvi sneg je že zapadel v nekaterih predelih severne Švedske.

Na povelje grofa Sforze so v Milanu zaprli dolgoletnega italijanskega poslanika v Združenih državah Suvicha.

Novi španski zunanji minister Jose Felice de Leguerica je prevzel posle za umrlim prednikom Jordanom.

Nad 67 milijonov RM so nabrali za Rdeči križ v nedeljo 9. julija pri četrti denarni nabirki za to ustanovo.

Svica ne bo imela več oporišča za svojo mornarico v italijanski Genovi, marveč v španski Barceloni.

Avtomobilska industrija slavi letos 50 letnico prve mednarodne avtomobilske dirke na cesti od Pariza do Rouena.

Pripadniki italijanske vojske, ki so bili l. 1943 razoroženi in odvdeni v Nemčijo, so bili te dni izpuščeni za prosto delo v Nemčiji.

300.000 nadrobnihi trgovin je od jeseni leta 1941 dalje nehalo delovati v Združenih državah.

Umrl je papežev državni tajaik kardinal Luigi Maglione, poročajo iz Rima.

Na 600 levov za kilogram je določila ceno za letošnji opij bolgarska vlada.

Okrog 350.000 ton jedilnega olja bo pridelala letos Nemčija, lani samo 280.000 ton.

Krušne obroke je zvišala za večino prebivalstva Bolgarska.

Za 40% so morali znižati uporabo papirja na Danskem.

32 parnikov in 127 ladij na pogon z oljem izdelujejo sedaj v španskih ladjedelnih. V liale bodo 1 in pol milijarde peze.

Komunizem — naša smrt!

Ko je Marxov komunizem prišel na svet, je tedaj še ubogo otroče že začelo brati in kričati, da bo vse razbilo in pobilo. — Znaní žid Karl Marx je namreč v Londonu zbral nekaj somišljenikov različnih narodnosti in jim tam leta 1848, ko je evropsko meščanstvo s razgrajenjem izsiljevalo od vladarjev politične pravice, predložil znani komunistični manifest, ki se je končal s besedami: »Proletarci vseh dežel, združite se! V tem manifestu je Marx s sodelavcem Friedrichom Engelsom obrazložil komunistični nauk. Povedal je, da zanj vera ni drugega, kot sredstvo vladajočih, da laže ohranijo ljudstvo v poslušnosti, da božje zapovedi niso drugega, kot izmišljotine bogatinov, da morejo v miru uživati svojo bogastvo. »Ko bo postalo vse skupna last in ne bo več izkoriščanev ter izkoriščevalcev,« tako je učil Marx, »bo izginila tudi vsa vera in morala, ker pač ne bosta več nikomur nič koristili.«

V svojem »manifestu« je Marx sicer razlagal, da bo razvoj nujno pripeljal do komunistične družbe, v kateri ne bo več oblastnikov, »ker je sedanja oblast le organ posejudočih, da jim reveži ne morejo odvzeti nagrabljenega premoženja,« a da je treba ta razvoj pospešiti s silo. Reveži naj v krvavi revoluciji premagajo buržoazijo-kapitaliste in ko se bodo dobrine po enakih delih delile na ljudi, se bo vsem dobro godilo — prišel bo na zemljo raj. (Kakšna je ta enakost, vemo od naših tolovajev. Če je že med nižjim rdečim poglavarjem in navadnim tolovajem taka razlika, kakšna mora biti šele med Stalinom in navadnimi »tovarišči«!)

O revoluciji je Marx tole zapisal v »manifestu: Komunisti smatrajo za nevedno, da bi skrivali svoje nazore in svoje namene. Očitno izjavljajo, da se dajo doseči njihovi cilji le z nasilnim zlo-
mom vsega dosedanjega družabnega reda. Naj vladajoči razredi (buržoazija) le trepečejo pred komunistično revolucijo. Proletarci ne morejo v njej izgubiti ničesar razen svojih verig. Pridobiti pa si morejo ves svet. (Čudno, da v vsem IOOF ni nobenega reveža, ampak sami »boljši ljudje«!)

Res čudno, da vladajoči razredi proti tem grožnjam niso nič ukrenili. Saj bi ne bilo čisto nič težko »likvidirati« tistih nekaj komunistov s Marxom na čelu. Toda takrat je vladala svoboda govora in tiska v takšni meri, da je izšel manifest v angleščini, francosščini, nemščini, italijanščini, flamsščini in danščini. Pri tem je čudno, da ni bil upoštevan noben slovanski jezik. Marx je bil namreč prepričan, da za komunizem, ki ga je imel za višek razvoja in napredka, Slovani še dolgo ne bodo »zreli« in se mu ni zdelo vredno, da bi se mučil s tem »zaostalistim« ljudstvom.

Da je bil Marx tako odkrit glede ciljev komunizma, si moremo razložiti z njegovim prepričanjem, da si buržoazija — meščanstvo tako ne bo moglo nič pomagati proti proletarcem. Po njegovih gledanjih v bodočnost bi se namreč moralo vse imetje združiti v rokah maloštevilnih kapitalistov, njim nasproti pa bi stali milijoni popolnih nemanitev-proletarcev, ki se jim v primeru upora kapitalisti sploh ne bi mogli upirati. Marx je namreč predvideval, da bo prišla v roke maloštevilnih kapitalistov tudi vsa last kmetov, malih trgovcev in obrtnikov, s čimer bodo ti »najhujši reakcionarji«, kakor je Marx imenoval male samostojne ljudi, postali delavci kapitalistov in s tem za revolucijo navdušeni proletarci.

Tudi potem so komunisti dolgo odkrito priznavali svoje cilje in javno delovali po socialno demokratskih strankah v različnih državah, ne da bi jim oblast stopila na prste. Tedaj so bili pač časi nove svobode, ko je nekdo smel groziti s pobijanjem kolikor je hotel, tudi pripravljati se je smel na morjenje; le morjenje samo je bilo kaznivo. Bakunin, ruski komunist, ki je posebno poudarjal geslo: »Vse razbiti!« je v svojem revolucionarnem »katekizmu« dajal taka navodila: Komunist mora zatreti v sebi vsako sled »mohkužnih čustev« ljubezni, prijateljstva, hvaležnosti, celo ljubezni do staršev. Imeti sme samo eno čustvo — revolucionarno strast!

Desetletja so tekla in ljudje niso kazali nič večje želje po revoluciji. Namesto, da bi se izpolnjevale Marxove prerokbe in bi izginil kmečki stan, stan malih trgovcev in obrtnikov ter se uvrstili med mezdne delavce — nemanice, so celo ti začeli postajati iz proletarcev posestniki, buržuji. V gospodarsko najbolj naprednih državah ni bilo več nič posebnega, če je imel de-

lavce poleg hiše z vrto tudi svoj avtomobil. In celo pri nas se je kljub vsemu delavcem-nemanim tako godilo, da so jih kmetje-posessniki čisto zavidali. V komunistih je začelo ljudstvo in njegova oblast gledati brezobzirno častihlepneže, ki se hočejo z okrutnim nasiljem povzpeti na oblast, ker vedo, da bi je na miren način nikoli ne dosegli. Začelo se je zasledovanje komunistov, ki pa seveda ni bilo v nobenem razmerju s preganjanjem Stalinovih nasprotnikov v SSSR. Še huje je bilo komunistično gibanje prizadeto po vse lepših socialnih programih, ki so jih podali v svojih okrožnicah papeži in bi res privedli do socialne pravičnosti. Ljudje so tudi spoznali, da bi zmaga komunistov privedla do strahovlade nekaterikov, n. pr. Džugašvilija-Stalina, čeprav se ta strahovlada imenuje diktatura »proletariata«.

Zato so začeli komunisti tajiti svoje prave namene. Skrivati so se v družita, ki so imela komunistom popolnoma tuje cilje. Celo v verska društva so hoteli dobiti vstop. Razkrajanje je bilo njih glavno delo. Zeleni so si sporov, nemirov, da celo vojska, da bi izrabili stiske za svoje prevarno delo. Tudi v naš katoliški tabor so se do bro vgnezdili. »Jugoslavanska strokovna zveza«, ki jo je veliki Krek ustanovil zato, da bi rešila delavce pred marksističnimi organizacijami in jih ohranila krščanstvu, je postala pomožna vojska naših komunistov. Imeli smo v Ljubljani »katoliško« akademsko društvo, ki je šlo pozneje v lepem številu »osvobodit« naš narod v hosto. Najbolj zanimiva prikazen pa je bil profesor Edvard Kocbek, »priznan katoliški pesnik«, ki je danes minister v vladi rdečih tolovajev na Slovenskem.

Celo potem, ko je bil Kocbek od škofa obsojen, ker je v svojih »Premišljevanjih o Španiji« čisto jasno kazal svojo naklonjenost do komunistov, ki so prav tedaj okrutno morili na desetisoč svojih španjskih rojakov, samo zato, ker so bili dobri katoliki, so se pri nas še našli ljudje, ki so zagovarjali Kocbeka, češ da je dober katoličan. Smel je imeti pred zbranim katoliškim izobraženstvom celo govore. Nekoč je predaval celo o boju proti komunizmu! Takšen naj bi bil ta boj: »S komunizmom se ne smemo boriti s silo. Ponavljam: ne s silo, ampak z ljubeznijo.« In komunisti, ki so prišli tudi poslušat, so navdušeno ploskali...

Govorjenja o krščanski ljubezni, kadar je šlo za to, da bi se pošteni ljudje uprli komunističnemu nasilju, so se naučili od Kocbeka tudi navadni komunisti. Kadar pa so prišli na ljubljanski univerzi spori med raznimi skupinami ob priliki novih stavk, ki so jih organizirali komunisti zgolj zato, da je bila prilika za razgrajanje in nemire, do viška in je kak komunist potegnil nož ali pomolil nasprotniku pod nos »boksar« (železen držaj, ki je imel končaste izrastke, kateri so moleli med prsti ven, če si držaj držal v dlani), so tudi naši fantje pogumno dvignili palice. Tedaj pa je zagrmljalo po vseh vežah in hodnikih klic: »Ali je to krščanska ljubezen?« — Nekateri je ta klic morda oplašil, pa nek moder mož je rekel: »Da, to je krščanska ljubezen, da daš barabi, kar ji gre! Poštenjak je več vreden, kot lopov in ni nič škoda, če napadajoči lopov kakšno izkupi!«

Vojska je zajela tudi naše ozemlje. Komunisti so morali v kalnem ribarstvu. Kri narodnih prvakov je tekla po ljubljanskih ulicah, z žrtvami so se polnila brezna po deželi. Kot »represalije« za komunistične zločine so Savojeji vozili mirne in poštene ljudi v internacije, komunisti pa so se škodoželjno smejali: »Zakaj niso prišli k nam v gozdove! Naj poginejo belogardisti! In na Rabu so res umirali možje, ki bi bili radi stopili v boj proti tolovajem. Ob razsulu badolijevske Italije so bili Turjak, Grčarice, Bloke in mnogi drugi kraji priča komunistične »spravljivosti in amnestije!« Ves ta čas so komunisti pozabili besede o »krščanski ljubezni«. Drugačne stvari so jim blodele po glavi: Sestavljali so imenike »belogardistov in belogardistke«, ki bi jih bilo treba ob prvi priložnosti likvidirati. Samo v Ljubljani, ki na splošno ni veljala za belogardistično, jih je »Ulična in hišna zaščita« dobila 12.000 v »oskrbci«.

Ko je dobil narod možnost dvigniti se proti »osvobodilecem«, je zraslo Slovensko domobranstvo. Nahušen nož je začel rezati od narodnega telesa nagnusen komunistični čir. V mestu in na deželi so postali komunisti resnični reveži in takrat so se spomnili na staro zvečajo: zapeli so

o »krščanski ljubezni«. »Brat na brata!« »Saj je bil čisto nedolžen!« »Nikdar se ni baval s politiko!« tako so tožili. In vse svinjarjenje v imenu Kristusovcem« je pribli najbolj razgledani.

Kaj je s tem čvekanjem? 1. Tisti, ki jim je celo ljubezen in hvaležnost do staršev »mohkužno čustvo«, naj o ljubezni molče! 2. Tisti, ki so krivi smrti 30.000 Slovencev, niso naši bratje. 3. Domobranci svojih ljudi ne preganjajo; kdor ni za domobrance, je za komuniste. Kdor pa daje zločincem potuho in jim pomaga, ni nedolžen in se bavi s politiko, ki prinaša našemu narodu smrt. Da, ljubezen do Kristusa Boga ukazuje, boriti se s komunisti in njihovimi pomagači. Dei gloria et salus animorum suprema lex — božja slava in rešitev duš je kristjanu vrhovni zakon. Ta zakon ukazuje boj s komunističnim brezboštvom, ki jemlje Bogu slavo in hoče izbrisati vero, brez katere za ljudi ni zveličanja. Ta boj pa bo dobil ves blagoslov le, če bomo zatri v svojih srcih vsako maščevalnost za nam storjene krivice, vsako sovraštvo do oseb, vsako misel na častno plačilo, da bo o nas popolnoma veljalo:

Borimo za Križ se, vero pradedov
slovensko zemljo ljubljeno.

Če bo tako, potem se nam ni ničesar bati. Naša srca bodo s Silvinom Sardenkom govorila:

Mi ne bojimo se jih,
temnih mrakov za gorami;
z nami mogočni je Bog,
zlata je zarja pred nami.

Iz bojev zoper komuniste

V boju z odmetniki je padel pri Banjaluki Jurij Reš, brat polkovnika H. Reša s Sušaka.

Nemci so zavzeli v Crni gori mesto Kolašin, ki je bilo dolgo časa središče komunističnih tolovajev.

Pri Dreznici v pogorju Velike Kapele na Balkanu so bili te dni boljševiki od Nemcev krvavo odbiti.

V Smartnem ob Paki so pokopali čevljarjevega sina Rudolfa Sovinca, žrtev boljševiških razbojnikov.

Pristojna oblast je zaplenila imovino upornikov profesorja Smaska Emila in njegove žene Lee, dijaka Kerna Ivana ml. ter premoženje kovača Kavke Franca in njegove žene Marije iz Ljubljane.

Lepo je uspelo protikomunistično zborovanje v Smolenji vasi pri Novem mestu, na katerem je navdušeno govoril domobranec Jože Novina.

Pri čiščenju ozemlja južno od Višnje gore so izgubili komunisti 25 moč in mnogo orožja. Domobranci niso imeli izgub.

Poglavnikova telesna straža je razbila pri Bjelovaru tolovajsko skupino; boljševiki so imeli 760 mrtvih.

Na področju Fruške gore so boljševiki v zadnjem času imeli nad 1000 mrtvih, 239 ujetnikov, izgubili pa so en top, 2 težka metalca granat, 6 strojnic. Razbitih je bilo 29 tolovajskih taborišč in 243 bunkerjev.

441 mrtvih so izgubili komunisti 16. avgusta pri spopadu z Nemci v severozahodnem Balkanu.

Pri očiščenju Smarja in okolice je padla v nekem svinjaku tudi Dakijeva žena, komunistka Marija Pirkovič.

Nad 1000 ljudi je bilo na lepo uspelem protikomunističnem shodu 20. avgusta na gradu Lesično pri Skofljici.

Novo postojanko Slov. varnostnih straž so te dni ustanovili v St. Petru pri Gorici. Ljudje so jih z veseljem sprejeli.

V Braniški dolini so komunisti z orožjem prisilili ljudi, da so šli poslušat tolovajske govornike, med njimi dr. Vilfana.

Komunistični roparji so na Otlici javno ustrelili pet članov svojih oboroženih oddelkov, ker so se zgražali nad neenakostjo med člani.

Na zverinski način so komunisti ubili v Vrsnem tamošnjega uglednega posestnika Skočirja.

Kaj je NOVEGA

Zlatomašniški jubilej odličnega dostojanstvenika

Stolni kanonik prelat g. Jožef Vole je obhajal v sredo, 23. avgusta svoj zlatomašniški jubilej. G. jubilarja prištevajo zaradi njegovega požrtvovalnega delovanja v cerkvi in izven nje med najodličnejše slovenske duhovnike. G. zlatomašnik je znan javnosti kot zelo zaslužen mladinski in vzgojeslovni pisatelj. Pa tudi z drugimi literarnimi deli trajne vrednosti je g. jubilar obogatil slovensko književnost.

Vzornemu duhovniku prelatu zlatomašniku g. Jožefu Volcu želi tudi »Domoljub« iskreni: Na mnoga leta v čast in korist Cerkve in naroda!

Ivan Mesar — 70 letnik

Dne 24. avgusta je praznoval v krogu svoje družine 70 letnico rojstva upokojeni ravnatelj Ljudske knjigarnice g. Mesar Ivan. Jubilar je bil vse-skozi skromen in veder človek. Poznal je, kakor pravi sam, knjigarno, dom in cerkev. Sicer se je pečal še s čebelarstvom, a to samo mimogrede, ker ni imel dovolj časa na razpolago. — Pri-družujemo se nečestim

čestitkam sorodnikov, prijateljev in znancev tudi mi, ter mu želimo, da bi v miru dočakal konec vojne in z njim lepšo bodočnost slovenskega naroda, ter da se bo šele potlej pošteno oddahnil od svojega vnetega delovanja za slovensko kulturo, našo ljubljeno slovensko knjigo. Gospod ravnatelj, na mnoga leta!

d Zlatomašniški jubilej je nedavno slavil v družbi svojih tovarišev in prileških rojakov stolni kanonik g. Rudolf Janežič, svojčasni ravnatelj mariborskega bogoslovja. Na mnoga leta!

d Goriška Mohorjeva družba bo letos spet izdala redne knjige, in sicer: Koledar za leto 1945, »Božja pot« dr. Jože Lovrenčiča, kjer bodo legende v verzih o Sveti gori; knjiga bo tudi lepo ilustrirana. »Vozniki« je izvirna povest domačega pisatelja Grivškega. Kot četrta knjiga bo Jerebova »Naše gozdne živali«, ki bo tudi lepo ilustrirana.

d Gospodarska zveza in Kmetijska družba sta bili te dni oblastno razpuščeni. Vse aktivne in pasivne v obeh združenih združenjih pridejo na Glavno kmetijsko blagovno združenje. Po izvršeni likvidaciji pridobije v Gospodarski zvezi včlanjene združenja in podružnice Kmetijske družbe poleg priznanja pravne osebnosti tudi članstvo Glavne kmetijske blagovne zadrage z vsemi pravicami in dolžnostmi, ki izvirajo iz tega članstva po zadruginih pravilih.

d Pekl pri Mariji Pomočnici. Pekovsko društvo v Ljubljani ima po svojih pravilih že od nekdaj lepo navado, da se člani petkrat na leto udeležijo zadušnice za rajnimi člani. Redno so te zadušnice bile dve pri Sv. Krištofu, dve pri Sv. Florijanu, ena pa v četrtek po Velikem Smarnu pri Mariji Devici v Polju. Odkar pa je Ljubljana v mreži, pa ljubljanski krušni očetje niso mogli zlahka k Mariji v Polje. Zato so letos na četrtek po Velikem Smarnu priromali na Rakovnik k Mariji Pomočnici, da tu v okviru medšmarnih romarskih pobožnosti in slovesnosti dvajsetletnice Marijinega svetišča opravijo spominsko pobožnost za svoje razne stanovske tovariše, obenem pa Mariji priporočijo svoje stanovske težave in tegobe. Po maši so se tudi pomenili o stanovski organizaciji in njenih načrtih za bodočnost.

d Cenik za opekarne izdelke. Pristojna oblast je za opekarne izdelke odobrila sledeče najvišje cene: 1. Običajni zidaki 25×12×6,5 cm, za 1000 komadov 800 lir; 2. zidaki votlaki in luknjači 25×12×6,5 cm, za 1000 kom. 880 lir; 3. zaklopniki M. Holandska strešna ponev, vožasti vkladnik D in zarezna opeka 40×21 cm, za 1000 komadov 1600 lir; 4. bobrovec 39×19 cm, za 1000 kom. 1280 lir; 5. žlebak čopnik, za 100 kom. 1100 lir; 6. žlebak za strešnike navedene pod št. 3, dolžina 43 cm, za 100 kom. 750 lir; 7. žlebak bobrovec, dolžina 42 cm, za 100 komadov 650 lir; 8. tlakovec — pečarski — za 1000 kom. 734 lir. — Cene se razumajo franco tovarena naloženo na voz vključno javne dajatve razen davka na poslovni promet.

d Zupnik in duhovni svetnik Franc Časl v Smartnem ob Paki na Stajerskem se je vrnil od dobro prestale operacije in zopet vrši dušno pastirstvo v domači in okoliških župnijah. Tudi romarska cerkev na Gori Oljki je sedaj v njegovi oskrbi. Romarski shodi pa so na Oljki tudi letos odpovedani.

d Spomenik sv. Trojice so te dni iz varnostnih razlogov premestili s Kongresnega trga v Ljubljani v primerno varno zaklonišče.

d 75 letnico je praznovala 24. avgusta znana ljubljanska gledališka igralka Avgusta Danilova. Bog jo ohrani do skrajnih mej človeškega življenja!

d Za strokovnega učitelja-specialista za sadjarsko stroko na kmetijski šoli v Grottenhofu blizu Gradača je imenovan bivši ravnatelj sadjarske šole v Mariboru Josip Priol.

d Stajerske nesreče. 32 letnemu Jožefu Horvatu iz Smarja pri Jelšah je zmečkala traverza desnico; 41 letni Janez Urth iz Tezna pri Mariboru je padel z motocikla in si poškodoval levo ramo; 20 letna Alojzija Olimpič iz St. Lovrenca na Pohorju je padla z voza in si poškodovala levico.

d Za prvi teden avgusta so dobili Tržačani na osebo 500 gramov suhe zelenjave za juho in 250 gramov moke kot dodatek.

d V svrhu oddaje krompirja, fižola in slame v goriških ravninskih občinah so ugotovili v posameznih krajih sledeč povprečni pridelek krompirja: Fara ob Soči srednji pridelek 130 stotov na hektar, Kopriva v dolini železnice 130 stotov na hektar, Kopriva (nad železnico) 140 stotov na hektar, Gorica (Sempeter) 140 stotov na hektar, Gorica (mesto in okolica) 130 stotov na hektar. Za vsakih 0,25 ha zemlje je treba oddati 4 kg fižola.

d Za konjerejce. Zrebeta smejo na Koroskem obdržati samo tisti podjetniki, ki nameravajo prodati toliko konj, kolikor imajo trenutno zrebet. Vsa druga zrebeta morajo oddati v rečo posebni ustanovi za vzrejo konjskega narasčaja.

d Nemški diljanke iz Jene so se v celoti prijavile k sodelovanju v totalni vojni. Ob enem so sestavile spomenico, ki pravi, da učenje v sedanjem času, ko je domovina v nevarnosti, nima nobenega pomena, zaradi česar ga opuščajo.

d Lastno poverjeništvu Slovenskega Rdečega križa je dobila te dni Gorica.

d Soli nimamo preveč. Še bolj trda bo za njo, ko se bodo začele pripravice za kiso zelje. Ker si od racionirane količine soli nihče ne more v označeni namen soli odtrgati, bi bilo prav, da bi vsakdo, ki hoče kisati zelje, dobil potrebno sol.

d Tatvine po gozdovih se še vedno množe, zlasti se pa že delj časa tudi opaža, da se po javnih in zasebnih gozdovih dela velika škoda tudi s sekanjem mladih dreves. Ljudje namreč prihajajo z ročnimi vozički, sakirami in žagami v gozdove, češ da gredo nabirat suhljad in storže. Ob povratku iz gozda pa natančneje preiskava ugotovi, da je pod suhljadjo in praproto skrito samo mlado drevje, posekano na nedovoljen in nestrokovnjaški način. — Naj bi pristojni krogi preskrbeli prebivalstvu v mestu in okolici potrebne količine kuriva. Tatvine, ki bi se še potem dogajale, pa kaznovali kar najstrožje.

d Bibliofilska tombola. Vsem kupcem to-bolskih tablic priporočamo, da prinesejo s seboj kupljene tablice, ko pridejo po Salijevo knjigo: »Spev rodni zemlji«. Salijevo pesnitev dobi vsak kupec, ne pa vsaka tablica.

d Za ljubljanske živinorejce. Pozivamo vse lastnike konj in goveje živine v Ljubljani (znotraj bloka), da v enem tednu prijavijo »Prevodu« količino sene, ki ga bodo morali uvoziti za preskrbo svoje živine do konca aprila 1945. Seno za konje je treba navesti posebej. Pri proračunu se sme vzeti 10 kg na konja oz. 12 kg na glavo goveje živine na dan. Odračunati je vso zalogo, kakor tudi vso nadomestno krmo.

d Poljedelcem v vednost! Za ljubljansko pokrajino se vobče kot oljni rastlini predpisuje sončnica in ozimna repica. Povsod tam, kjer sončnica ne uspeva, to je v hladnih legah, predvsem v krajih nad 500 m morske višine, se mora namesto sončnice poleg ozimne repice saditi kakšna druga oljna rastlina, predvsem buče. V letu 1945 in v nadaljnjih letih morajo najmanj polovico predpisane množine oddati v semenu ozimne repice. V jeseni 1. 1944 morajo najmanj polovico predpisane površine posejati z ozimno repico. Vsaka oseba je dolžna prijaviti do 20. sept. 1944 pristojnemu občinskemu uradu površino, ki jo je posejala z ozimno repico, do 10. maja 1945 pa z drugimi vrstami oljnih rastlin posejane oziroma posajene površine.

d Vse sočivje prihaja sedaj skozi bloke nemoteno v Ljubljano. S tem blagom je bil ljubljanski trg doslej še premalo založen.

d Nesreča ne počiva. Z vilami je dobil sanek v glavo in je moral v bolnišnico 6 letni Simenc Martin iz Čermošnjice. — Avtomobil je podrl s kolesa učiteljico telovadbe Ilo Jerebovo iz Celovca ter ji pretresel možgane. — Pri kopanju si je zlomila desnico 15 letna pečarjeva hčerka Francka Petrasova. — Močno si je porezal obe nogi na stopalih med kopanjem 18 letna dijakinja Albina Babičeva. — Na Dobrovi pri Ljubljani si je pri padcu zlomila levo nogo 44 letna poljska delavka Marija Mezanova. — Ključavničarski pomočnik, 18 letni Rudolf Arko, je padel s kolesa in si hudo ranil desno koleno. — Hude poškodbe pri padcu je dobil žel. sprevednik 36 letni I. Gerbec. — Kolo je zlomilo nogo nad gležnjem novo-meškemu poštarju Gregorčiču Ignaciju. — Zaradi eksplozije letalskega naboja je bil močno ranjen na trebuhu 17 letni kupljenik Franc iz Dolenjega vrha pri St. Petru pri Novem mestu. — Pri padcu s hrške si je zlomil nogo v stegu 13 letni Kerac Leopold iz Sela pri Smarjeti. — Se nekaj ljubljanskih nesreč: Pri padcu si je hudo poškodovala žleodac in život 60 letna soboslikarjeva žena Jožica Treščanec, pri padcu po stopnicah si je pokvarila hrbtnico zasebnica Novaka Oblakova, pri padcu sta si zlomila desnico 60 letni sprevednik Janez Pšeničnik in 21 letni delavec Jože Kotar.

d Ljubljanske nezgode. V Cetinju rojenega delavca Miljutina Kalediča je zadela srčna kap: prepeljali so ga v splošno bolnišnico. — Od kapi je bil zadet posojilniški uradnik Julij Dev; v bolnišnici je umrl. — Pri neki nesreči si je zlomila desna rebra Dora Drnovškova iz Zlebov, hčerka tamošnje posestnice. — Jereb Anton, 26 letni elektromonter, si je pri padcu s lestve zlomil desno nogo. — Božena Janežičeva, 36 letna zasebnica, se je pri sekanju drv vsekala v desno nogo. — Suhadolnik Adolf, 38 letni železničar, si je pri padcu zlomil desno nogo.

Premije za oddajo kmetijskih pridelkov na Dolenjskem

Ker manjkajo v nekaterih okoliških krajih Ljubljanske pokrajine pogoji in možnosti za redno prehranjevalno gospodarstvo, se bo v teh krajih uredila preskrba prebivalstva po sistemu premij za oddane kmetijske pridelke. Znotraj bloka Novega mesta veljajo v polni meri prehranjevalne odredbe, kakor za proste kraje Ljubljanske pokrajine, tako glede izdajanja živilskih nakaznic, kakor tudi glede oddajne obveznosti.

Vsi pridelovalci in ostali imetniki kmetijskih pridelkov se pozivajo, da višek oddajo v zbiralnici na bloku pri pokopališču. Krompir in sadje bo zbirala v Novem mestu Nabavljajna in prodajna zadruga na Glavnem trgu. — Oddano blago bo Prevod plačal po naslednjih cenah: 1 kg krompirja 3 lire, pšenice 2,55; rži 2,10, ječmena 1,90, soržice 1,80, koruze 1,80, slanina 20, masla 28 lir, vsako jajce pa po 3 lire. V kolikor se bodo cene zvišale, bodo oddajniki naknadno prejeli razliko.

PREGLED PREMIJ

veljaven od 1. avgusta 1944 v okrajih Ljubljana, Logatec, Kočevje in Novo mesto

Za	Za nagrado se izda:	Kvota
	Sol	Št. kom.
1 kg masla	500	25
1 kg hrbtna slanina brez kože	500	25
100 kg pšenice	2.500	150
100 kg rži	2.300	135
100 kg ječmena	1.900	115
100 kg koruze	1.700	100
100 kg stročnice	3.000	200
100 kg krompirja	250	20
100 kg oljne (bučno seme, sončnice)	2.500	250
100 komadov jajc	200	10
do 75 kg prašiči žive teže	—	—
80—89 kg	3.000	200
90—99 kg	4.000	400
100—109 kg	6.000	600
110—119 kg	8.000	800
120—129 kg	10.000	1.000
130—139 kg	12.000	1.200
140—149 kg	14.000	1.400
150—159 kg	16.000	1.600
160—169 kg	18.000	1.800
170—179 kg	20.000	2.000
180—189 kg	22.000	2.200
190—199 kg	24.000	2.400
200—209 kg	26.000	2.600
210—219 kg	28.000	2.800

Kmetijska zbornica v Ljubljani

Prezident Pokrajinske uprave div. general Leon Rupnik je odobril poslovnik Kmetijske zbornice za Ljubljansko pokrajino, ki je stopil z dnem 27. julija 1944 v veljavo. Poslovnik je izšel tudi v posebni knjižici, ki vsebuje obenem tudi naredbo o ustanovitvi kmečkega poverjenišča in naredbo o ustanovitvi kmetijske zbornice. Med drugim posnemamo iz poslovniku, da ima zbornični urad naslednje oddelke in odseke: Oddelek za upravo zbornice, tisk in propagando (odsek za upravo zbornice, odsek za finančno upravo, odsek za tisk in propagando, oddelek za pravna vprašanja, oddelek za gospodarsko upravo (odsek za kmetijsko in gozdno gospodarsko upravo, odsek za agrarno statistiko, odsek za kmetijsko zadrugništvo in kmetijske organizacije), oddelek za skrb za podeželsko delarstvo in strokovno izobrazbo podeželskega delavstva (odsek za skrb za podeželsko delarstvo, odsek za strokovno izobrazbo podeželskega delavstva in odsek za kmetijsko in gospodarsko šole), oddelek za gozdarstvo in lov, oddelek za poljedelstvo, vključno tehniko v kmetijstvu (odsek za poljedelstvo, odsek za tehniko v kmetijstvu), oddelek za živinorejo, mlekarstvo in živinozdravstvena vprašanja (oddelek za živinorejo, odsek za mlekarstvo, odsek za živinozdravstvena vprašanja), oddelek za sadjarstvo, vrtnarstvo, vinarstvo in kletarstvo (z odgovarjajočimi tremi oddelki), oddelek za planjarstvo, nadalje za kmečko gospodarstvo, nadalje za kmetijsko stavbarstvo (z dvema oddelki): za ureditev podeželja in kmetijske stavbe) in oddelek za kmetijske zložbe in melioracije (z odgovarjajočimi oddelki).

Vsak prodajalec bo poleg kupnine prejel še nakazilo za odgovarjajočo količino nagradnega blaga (glej spodnjo tabelo). To nakazilo bo lahko takoj izkoristil in navedeno blago kupil po maksimalnih cenah v prodajalnici Prevoda na Glavnem trgu v Novem mestu.

Oddajna obveznost poljedelskih pridelkov ostane kljub temu v veljavi. Oddajalec, ki prejme nagradno blago, izgube za eno leto pravico za prejemanje živilskih nakaznic, če je na osnovi nagrad prejel blago doseglo 20 odst. letne količine, ki je v očiščenih krajih določena za normalne potrebnike. Za oddajnike kmetijskih pridelkov ugasne za ustrezno vrsto blaga pravica prejemanja živilskih nakaznic za eno leto.

Vse oddano blago ostane v okraju in bo služilo za prehrano domačega prebivalstva. Samo one pridelke, ki jih okraj pridelava nad svojo potrebo (krompir, sadje), bo Prevod razdelil v okrajih, kjer jih primanjkuje.

Nemška pomoč Slovaški

V zadnjih dveh letih je kmetijstvo na Slovaškem zelo napredovalo in ima pri tem napredku velike zasluge pomoč, ki jo nudi Nemčija. Pri tej pomoči so najvažnejši kmetijski stroji in semensko žito. Z nemško pomočjo so imeli lani na Slovaškem nad 180 postaj za čiščenje žita, pripomočke za 13 novih postaj za čiščenje semenskega žita je poslala Nemčija letos meseca maja, 40 takih postaj pa bo urejenih še letos. Iz teh postaj je dobilo lani dobro semensko žito 122.000 kmetov, v treh letih pa so postaje očistile in razdelile naslednje količine semenskega žita:

	1941	1942	1943
met. st.	met. st.	met. st.	met. st.
pšenica	2418	50963	76210
rž	717	12135	17733
ječmen	—	15000	56692
oves	—	6000	9215

skupaj . . . 3135 98098 159850
Za leto 1944-45 dobi Slovaška iz Nemčije naslednje pošiljave semenskega žita in drugega semena: 200 ton ječmena, 200 ton ovsa, 100 ton semenskega krompirja, 20 ton semena za korenje, 200 ton semena sladkorne repe, 200 ton lanenega semena ter 20 ton raznega semena.

Nemčija daje Slovaški tudi plemensko govejo živino ter plemenske ovce in kokoši. Tako so že letos uvozili iz Nemčije 60 bikov, 50 krav, 110 telet, 70 ovac, 650 kokoši in 100 kuncev.

Pri tem pa je slovaški izvoz kmetijskih pridelkov v Nemčijo le skromen.

NOVI GROBOVI

V Beogradu je umrl divizijski general v p. Stavra Tripković. Pokojnik je svoje dni služboval tudi v Ljubljani. — V Zdinje vasi pri Novem mestu je odšel v večnost vrli mož posestnik Bojanec Franc. — Smrtno se je pone srečil oče številne družine 76 letni posestnik na Gruči pri novomeškem St. Petru Selak Janez. — V Trstu je te dni odšel v večnost znani učitelj in kulturni delavec Ferdo Kleinmayer. — V Blagovici je 25. julija zapustil solzno dolino posestnik in bivši župan Janez Strekar. — V Hrušici na Goriškem je zaspala v Gospodu znana stoletna Marjana. — V Trstu so umrli: Santa Kobil por. Marinović, Uršula Budrovič, Marija Spehar por. Merler, Perko Jožef, Lucija Kerševan vdova Vanič. — V Stožicah je zaspal v Gospodu posestnik Franc Sitar. — V Gorici so pokopali Gašperja Hvaliča, prvega slovenskega prevoznika. — V Ljubljani so umrli: vdova po uradniku ZSZ Marija Kukovica roj. Volčič, Ana Leben roj. Perme, Ivanka Jančigaj roj. Gaber, Ana Jenko roj. Taškar, Neža Adamič roj. Kožar, zvaniknik drž. žel. v p. Franc Gregorič in poštni služitelj Ciril Jeraf. — Naj v miru počivajo. Preostale tolaži Bog!

Okrog sosedov

s Hrvatska vojna mornarica. »Glas Primorja« poroča, da so nedavno v neki jadranski luki prevzele obalno službo prve enote hrvaške vojne mornarice. Na palubi neke vojne ladje so bili ob tej priliki razporejeni hrvaški in nemški mornarji, ki so pričakovali prihoda hrvaškega vojnega ministra ustaškega generala Vokiča. Ta je prišel na palubo v spremstvu hrvaškega poslanika v Italiji dr. Bačiča in admirala Steinla. Na palubo hrvaške vojne ladje je prišel tudi admiral Lietzmann, vojaški poveljnik obalnega področja »Jadransko Primorje« general Kübler, zastopnik Vrhovnega komisarja in več častnikov nemške vojne mornarice. Ob zvokih pozdravne koračnice so nato na hrvaški vojni ladji izobesili hrvaško zastavo. Nemški admiral Lietzmann je imel zatem nagovor na nemške in hrvaške mornarje.

s V Prkosu na Hrvaškem je 26. julija t. l. umrla kot žrtev materinstva Slovenka Anica Borštnik roj. Rot. Doma je bila v vasi Zupeno, obč. Begunje pri Cerknici, poročena v Zagorju-Ponikvi ob juž. žel., od avgusta 1941 bivačica na Hrvaškem. Zapuščica moža z dvema otrokoma. Naj v miru počiva!

s Pridelek žita v Srbiji v gornjem Pomoravlju letos ni bil prvovrsten. Žitna je precej škodila žita.

s Od 5 na 10 din je zvišal škatico vžgalice srbski državni monopol. Vsak Srb dobi na mesec po tri škatice vžgalice.

s Tramvajski vozovi so tudi v Beogradu kar naprej prenapolnjeni. Vožnja je prava muka. Občina je dala v promet vse razpoložljive vozove. Na 20 din so sedaj določili ceno za vozne listke.

s Svoboda ali smrt. Hrvaški prosvetni minister dr. Makance je imel nedavno radijski govor za ameriške Hrvate. S svojimi izjavami jih je opozarjal na težko obdobje, ki ga preživlja sedaj sredi vojne vihre hrvaški narod, ko neustrašno brani svojo lastno državo tako pred notranjimi kot zunanjimi sovražniki. Prosvetni minister je svoj govor zaključil z ugotovitvijo, da je hrvaški narod trdno odločen živeti kot svoboden narod, če mu pa to ne bo mogoče, pa raje umre.

s Dva in pol milijona kosil je v zadnjih letih razdelil srbski Rdeči križ siromašni mladini.

s 3000 srbskih kmetov se je udeležilo pred kratkim velikega zborovanja v Rači pri Kragujevcu.

s Javne tekme lahko prirejajo v Srbiji samo tista športna društva, ki imajo od ministrstva za prosveto in vero odobrena pravila in ki so včlanjena v Sportni zvezi.

s Tako je prav. Vse trdke, ki so vpisane v trgovinski register na Hrvaškem, morajo spremeniti svoje firme v izključno hrvaške. Nazivi kot salon, špediter itd. morajo do konca tekočega leta izginiti.

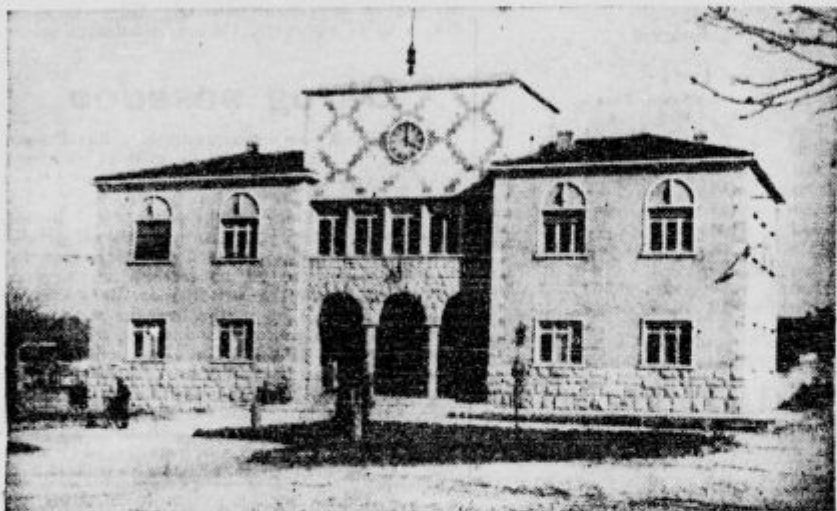
Sprehod po Krasu

Lepega, pomladnega dne sem se vozil z električnim vlakom od furlanske strani ob robu kraške planote v Nabrežino. Še preden je vlak privozil na kolodvor, sem opazil, da sem v središču daleč znane kamnarske industrije. Velike gromade nanošenega drobirja, ki ostane pri obdelovanju kamna, so nanizane krog in krog; vmes pa velikanske jame z navpičnimi stenami, vrhu katerih štrlijo mogočni hrastovi hlodi, pritrjeni z debelimi jeklenimi žicami, ki služijo za dvigavanje kamnitih blokov iz globin. To so nabrežinski kamnolomi, kjer se lomijo znani nabrežinski kamen.

Na postaji Devin-Nabrežina izstopim. Ko zapustim železniško postopje, opazim na levi strani ceste velike kamnoseške delavnice in železne dvigalne naprave ene najvažnejših nabrežinskih tvrdk, tako zvanega rimskega kamnoloma (Cave Romane). Par sto korakov dalje se nam predstavi novo občinsko postopje, kjer je upravni se-

Vas Sempolaj.

Občinski dom v Nabrežini.

dež združenih občin Devin-Nabrežina, ki šteje skupno 4900 prebivalcev. Cesta me pelje pod dolgim železniškim viaduktom naravnost na prostrani trg sv. Roka v Nabrežini. Med potjo se ustavim v znani gostilni »Zavljec«, kjer me je prijazna gostilničarka postregla z izborno belo kapijico. Povedala mi je, da je to pristno domače vino, ki ga pridelajo v nabrežinskem bregu. Tam, ob morskem obali so vinogradi, ki ležijo v terasah, v prisojnih, na jug odprtih legah. Zaradi tega grozdje v teh krajih popolnoma dozori, in vino, posebno belo, je zelo cenjeno po množini alkohola, ki doseže tudi 12 stopinj, zaradi svojega prijetnega okusa in po svoji kristalno čisti zlatorumeni barvi.

Na obširnem trgu, ki velja za središče Nabrežine, stoji v Napoleonovih časih prenovljena župna cerkev. Notranjost cerkve je lepa in prijazna. Lična kamnoseška dela in krasne slike, posebno nadoltarna, ki kaže Kristusa, ki obhaja dva svoja učenca, sopotnika iz Emavea.

Blizu Nabrežine, v smeri proti Slivnem, so nahajala velika kraška jama, imenovana Pod Kalom, ki je zanimiva zaradi tega, ker so tam našli številne sledove človeškega udejstvovanja iz zelo starih prazgodovinskih časov. To je iz tiste dobe, ko je tedanji človek bival po skalnih duplinah in se preživil kot lovec s tem, da je s prav preprostimi orodjem, izdelanim iz kamna in kosti, ubijal divje živali ter se hranil z njihovim mesom. V tej kraški jami so našli grobo orodje in kosti tisti čas živečega janskega medveda. Nekaj teh najdenih predmetov je shranjenih v tržaškem prirodoslovnem muzeju.

Ko sem že precej izven vasi, opazim na obeh straneh ceste obširna zdraviliška postopja; to je dobro obiskano zdravilišče »Kraški Borovec«, kjer se na novodobne načine zdravijo bolni na pljučih. Zdravilišče je privatna last in lahko sprejme v zdravniško oskrbo do 150 bolnikov.

Blížam se značilni kraški vasi Sempolaj. Pod tem naseljem se razprostirajo skrbno obdelana

kraška polja, vmes se vlečejo plante s trtnimi nasadi. Sempolaj je staro kraško naselje. Ze slavnim zgodovinar Valvazor, ki je opisal našo zemljo, omenja ta kraj. Kdaj je bila župnijska cerkev sv. Polaja zidana, ni znano. Golovo že v 13. stoletju. Leta 1620 je bila ustanovljena duhovnija, ki je tiste čase dobila svojega stalnega duhovnika. Tedaj je bila zelo obširna, ker je pripadala k njej kot podružnica tudi Nabrežina in sicer do leta 1829 in pa vas Seeljana do leta 1885. Od ustanovitve do današnjih dni našteje cerkveni letopis v tej fari 21 duhovnikov.

Pot me pelje naprej, mimo starih skalnatostivih kraških ograd. Tukaj je svet še najbolj kra-

ki. Posejan je z dolinami, jamami, udori in brezni. Površina je poraščena le z redkim rastjem. Tu pa tam se opazi z borovci obraslo reber, drugače pa nizki hrasti in pritlikavo grmičje, vmes školji. Pa tudi to zemljo Kraševci ljubi, čeravno mu je tako skopa.

Ze opazim preproste kmečke domove naslednje vasi: Gorjansko. To je skoraj popolnoma kmečko naselje. V eni prvih hiš, kjer je sedaj gostilna, se je rodil leta 1859 Karel Štrekelj, velik slovenski učenjak. Najbolj pa slovi in bo slovelo Štrekeljevo ime po »Slovenskih narodnih pesmi«, ki so največje in najimenitnejše delo te vste. Dr. Karel Štrekelj je te narodne pesmi zbiral in jih izdal v petih zvezkih.

Mudi se mi. Krenem naprej proti kraški »prestonici« v Komnu. Pokrajina kaže tod bolj prijazno lice. Več zemlje je in sveda tudi več zelenja. Ze od daleč se sliši zvon sv. Jurija, patrona obširne kopenske fare. Komen velja za središče spodnjega Krasa in je priljubljeno letovišče. Zlasti Tržačanov se v poletnih mesecih vse polno četa po zelenih livadah in borovih gajih. V Komnu je sedež dekanije in civilnih uradov. Tudi gostilna in trgovin je veliko. Ker sem slišal, da se v kopenskih gostilnah dobi pristen kraški prsut, sem — ne bodi len — mahnil v prvo gostilno, ki sem jo dobil. In moram reči, da je kraški prsut res lahka jed, ki pa zahteva tudi lahko pijačo. Pa tudi ta je bila koj na mizi! Polič kraškega terana. Ko sem se odpočil in opomogel pri prašičji zakuski in pristni črni, sem si ogledal še sv. Marijo Oberšljansko, ki je deset minut oddaljena od Komna. Osamljena cerkev med bujnim zelenjem so mi zdi kot nekaka zelenica sredi kraških goličav. Svetišče je bilo ezidano leta 1664. Notranjost kraško umetne slike mojstra Quaglie, ki je poslikal po Slovenskem več cerkvá, med njimi tudi ljubljansko stolnico.

Komen na Krasu — zdaj pogorišče.

NEDOLŽNA SEM!

Kakih deset dni še, pa je bilo delo na grofovi parceli končano. Sedaj je imela Emilija mir, h grofovju pa je prišla nova sreča vasov: Dobili so dvojčke: Klaro in Lauro. To je bilo v juliju leta 1892. Klara je skoraj po rojstvu šla med krilatce, Laura pa je dobro uspevala.

IV.

Marzucchi, že ves razstrojen, je besnel. Načrt za masševanje je pripravljen, ali priložnosti za krvavo vojno proti Mariji ni. Že je nameraval spremeniti to in ono, a ko je bil na tem, je videl, da je še najbolje, ostati pri stari, dobro premišljeni zlobi. Najbolj ga je grizlo, da ni mogel nikoli pravi čas doznati, kdaj bo grof kje dalje od Milana. Potem pa se mu je le tudi to potresilo.

Tri mesece po rojstvu dvojčic je grofica Anka, Egonova mati, zbolela in dobri sin jo je obiskal v Imbersagu. Oče Evgen je že bil pri njej in je sinu brzojavil, naj pohiti s svojo rodbino na obisk. Egon je pač takoj šel, Marija pa ni mogla pustiti Laure, ker je izjavil zdravnik, da je dete nevarno bolno.

Italo se je silno razveselil, ko je videl, da je Egon šel v Imbersago. Sedaj pa pojde kakor burja v hišo h grofovju. Pretvezo je imel dobro. Grof ima že nekaj časa odvetniško pisarno, in roka roko umiva. Odvetnik daje posla arhitektu, arhitekt pa zasluška odvetniku. Priti pa mora tako, da ne bo takrat nikogar blizu, zlasti ne sme biti nikjer Emilije, ki je bila kot zaupna oseba vedno okoli grofice Marije.

Marzucchi je prišel na Corso Porta Nuova in je tam blizu hiše počakal, da je Emilija šla za svojim vsakdanjim poslom po trgovinah. Ni bilo treba dolgo čakati. Ko se je odhajala, je stopil do ulice Montebello in se takoj vrnil pred grofovo palačo. Zvihral je s ceste prek vrta skozi vhod do notranjih steklenih vrat in odločno potrkal. Tikanje čuje mali Bruno in priteče po stopnicah pogledat:

»Mama, neki gospod je tu!«
»Reci mu, da bi počakal. Takoj pridem.« Govorila je glasno, da jo je mogel čuti tudi tujec. Bila je zaposlena z Lauro.

»Oprostite, milostljiva grofica, želim bi govoriti z Vašim gospodom. Saj je doma?« in pogledal je tujec malega Bruna, ki je došleca opazoval z neprikritim nezadovoljstvom.

»Zal mi je, gospod, se je zopet oglasila Marija, ali moža ni doma; morda ga kar osem dni ne bo.«

»Hvala! Oprostite! Klanjam se!« to je bilo vse, kar je lokavo uprizoril Italo.

Ko je Bruno videl, da je tujec izginil, se je vrnil k materi, kobačaje po stopnicah navzgor. Italo pa se je potuhnil za vogalom v veži in čakal, da bi se Emilija vrnila. Ona ga je morala tu videti in morala je na njem opaziti, da je v veliki zadregi.

Dolgo je moral čakati. Bil se je odločil, da opravi svoje delo temeljito. Ker je bil že tako daleč, je šel v mali salon tik veže, kjer je med knjigami in slikami na mizi zapazil tudi grofičino fotografijo, ki jo je pograbil kakor tiger svoj plen. Gledal jo je in snoval nakane, dokler ga niso vzdramili koraki. Odprl je vrata in ko je videl, da se bliža Emilija, je stopil ven, potisnil klobuk na oči in se delal, da hoče nespoznan mimo nje. Ona pa

ga je na njegovo veliko veselje ustavila in čudno vprašala:

»O! Vi ste tu?«
»Molčite, za božjo voljo!... Ne besedice ne črhajte nikomur, če vam je kaj za vašo gospo!... Grof bi jo znal ubiti. Na-te,« in stisnil ji je zlat v pest. Drugo še pride. Ampak tudi grofici čiti besedice o tem!«

Pa tem peklensko posrečenem nastopu je izginil.
Emilija je mislila, da je okamenela. Ko se je nekoliko zavedla, ji je bilo, kakor da se je prebudila iz sanj. Ta dogodek ji je odprl oči. Italov nastop, tiste njegove besede, pa denar in še obljuba...

Ko je imela potem opravka okoli svoje gospodinjice, jo je pozorno ločila z očmi, da bi opazila kako za drugo ali vznemirjenost na njej. Pa nič. Niti senca ne; kakor da je v hiši vse v redu: »Oh, kako se včasim motimo o ljudeh!« je Emilija žalostna vzdihnila.

Dva dni pozneje se je Italo zopet pojavil. Bilo je ob sedmih zvečer. Nebo je bilo temno; čisto jezenko je bilo vreme. Iskal je Emilijo. Večkrat se je približal železni ogradi, in glej jo:

»Dobro večer, Emilija!«
»Koga pa hočete?« se obregne ona.

»Vas.«
»Mene?«

»Ne jezite se takol. Samo povejte mi: Ste vi davi spravili na pošto pismo zame? Pa saj je vseeno. Tu je odgovor, da bo prej.«

»Kako pismo? Jaz ne vem ničesar o tem.«

»Kdo pa je potem bil? Nič, že ste dobro. Samo tole takoj oddajte!«

»Nič ne bo! Mene pustite lepo pri miru! Pa tisto reč in denar vam vržem nazaj!« se zadere Emilija, zaloputne vrata in jezno, pa počasi odide.

Italo pa se ni jezil. Stisnil je svoje pismo v žep in si je rahlo zažvižgal. Zadovoljen je bil, da Emilija sedaj že sumi grofico Marijo.

Bolezen grofice Anke se je obratila na boljše; kriza je že minila. Čuvati se je pa le še morala. Sin Egon je bil ves v skrbih za njo, a sedaj se je odločil, da v treh dneh gotovo zopet gre v Milan.

Ravno sedmi dan njegovega bivanja v Imbersagu mu prinesejo pošto: tri pisma in dnevnik. Najprej prečita pismo Marijino, ki mu ljubeznivo opisuje zdravje in počutje Laurino. Drugo pismo je bilo od nekega klienta, tretje pa za Marijo. Nekoliko debelejšje je bilo in nekako čudno se je zdelo.

»Tu pa nekdo piše moji ženi iz Milana. Pa ta človek ne ve, da je ni tu? Saj se je vendar razneslo, da je otrok zbolel. Vendar ne bo sedaj hodila od doma.«

Prečital je svoj najmilejši dnevnik ter ga se obrnil na vse strani, ker ni imel drugega branja, nato pa zopet prijel za ono pismo, ga potehtal, in zmajal z glavo, rekoč:

»No, to bo pa zopet kaka nerodnost. Se še znamo smejeti.«

Čudno je življenje. Ko se ti zdi, da si najšrečnejši, pa se ti zbirajo najstrašnejši oblaki nad glavo, ki ne sluti zla. Tako se je zgodilo Egonu. Mislil je, da gro za lahko šalo, a bližala se je grozna resnoba.

Po obedu se je umaknil v svojo sobo, da bi z dopisnico obvestil ženo

o svojem prihodu. Ampak pogled mu je zopet ušel na ženi namenjeno pismo.

»Kdo je vendar pisec? In kaj hoče, neroda? Eh, kaj bi...«
Z drobnim nožičem je prerezal omot.

Samo rahlo je z očmi ošinil pismo pa je prebledel. Rdečica, bledica, slabost...

Egon ima v rokah pismo, ki ga je poslal Italo Marzucchi grofici Mariji v Imbersagu z zlobnim namenom, da bi ga dobil sam mož. Vsebina je bila peklensko zvita, a jasna. Važno je, da je bilo rečeno, da ji Marzucchi vrača njeno pismo (ki pa ni bilo od njene roke), ker ga je ob zadnjem sestanku tako naprosila v skrb, da ne bi prišlo v roke nepoklicanemu človeku. Plemenito je Marzucchi dodal, da ga naj sama uniči. Glede drugih, manj tehtnih pisem, pa si tudi naj ne dela skrbi, ker jih hoče on sam izročiti ob priložnosti, ki se bo morda skeraj nudila. Nikakor pa ne kaže, da bi pošiljal precej obilni omot. Čemu vzbujati sum, ko še nikdo ne sluti razmerja? Prosil je še za obvestilo o prihodnjem sestanku in navedel naslov za poste restante: Marco Ciselli, Milano.

Uboga Marija, klevetnik je sedaj iztegnil svoj dolgi, ostri jezik, ki je hujske orožje kakor s trupom kaljeno orožje. Strašno bodalo ji bo ranilo srce. Grozna rana, bolečina, hujska od smrti. Ali ona ni kriva. Vendar bo pa rana skelela leta in leta, dokler maščujoča previdnost božja ne bo vtila nanjo hladnega balzama in zapletljivi časa ne bodo prinesli ozdravljenja. Sled po rani in spomin na njo pa seveda ostane.

Ko je Egon prišel nekoliko k sebi, še vedno ni razumel, kaj se z njim godi. Vse okoli njega je bilo čudno narobe, pogled se je lovil po okolici, bil je, kakor so ljudje v svoji tihi blaznosti. Ljubosumnost, ki je ni prej nikoli poznal, ker vzrok za njo ni nikoli bil prišel blizu njegovega praga, se ga je sedaj lotila s strašno silo. Srce mu je bilo z enakomerno hitricno in zdelo se mu je, da je vse večje in da se mu vzdiguje nekam iz prsi. Strašna gotovost je napolnila njegovo glavo. Žena, njegova Marija, mu je nezvesta. Tu ni več mesta za ljubosumnost; zadeva je že jasna, reč dokazana. Edini obup je naravna posledica takega spoznanja.

Kaj se je vse godilo v Egonovi duši, se pač ne bi dalo opisati. Doživljal je pekel na zemlji, uprl lakte na mizo, si stisnil vroče sence z dlani in je pretresljivo zaplakal:

»Marija! Nesrečnica! Saj to ni mogoče... Ali vendar je, saj imam dokaz! Lastna njena pisava jo obdoljuje in sodi.«

Z drhtečo roko in s solzami v blodnih očeh je segel po pismo in čital na pol zase, na pol na glas, kakor govori zamišljen človek. Ki ni prav pri stvari: »Premili moj Marko, vprašuje me, da-li se spominjam onih srečnih uric v San Marcellinu?... Kdo bi vendar mogel pozabiti... oh... Vedno te imam pred očmi...«

Seveda, to je ona. Egon je videl samo medle poteze in je iskal po pismu kake besede, ki ne bi bila tako ljubezniva, oziroma zanj tako

neznansko strašna. Obrnil je stran in zadel na zgovorni dodatek: »P. S. — Emilija je meada opazila tvoje zadnje obiske. Obnaša se nekako čudno. Pa blebetava je. Ne hodi več, dokler se ne oglašim...«

»Da ve Emilija za to?« Grof Egon je bil popolnoma ubit. Opotekajoč se je vstal, vrgel pismo na mizo in vzdihnil:

»Dovolj je, in končano...«

Kar na mah pa se je vzravnaš, stisnil je pesti, jih sunil pred se ter je krčil in rahljajl prste, kakor bi koga davil. Spustil je roke, da so se mu prsti kakor brez življenja razprli, povesil glavo in šel v sobo k svoji materi.

Vetopil je na videz miren, da bi se poslovil. Sreča je hotela, da je bila soba temna. Svetloba je jedva prodirla skozi težke zaves, da mati in oče, ki je sedel ob postelji bolnice, nista mogla opaziti Egonovega čudno spremenjenega obraza, ki je zrcalil strašno bol. Kakor je že navada, je povedal, da ga kličejo važni posli v Milan in da gre čisto miren, ker vidi, da je materi že odleglo in da se ji zdravje boljša. Ker pojde že zgodaj in mora še danes pripraviti neke reči za jutri, se že sedaj poslovlja. In ločil se je od očeta in matere: Od matere z zadnjim poljubom, ne da bi slutil, da je tako.

Ni treba govoriti, da Egon to noč ni zatisnil očesa. Užigal je svečo, jo utrinjal in zopet užigal, se obratiral na levo in desno, vstajal in zopet legal, spanca pa ni bilo. Tisto noč je preživel vse svoje življenje. Središče vsega mu je bila Marija. Videl je samo njo in opazoval, kako se razgovarja z drugim človekom, čul je njene sladke besede in gledal nežne ljubeznivosti. Da, odpiral se mu je celo pogled na dejanje grdega izdajstva, ki si je izbral njega za bedno žrtev. Njega, ki je ženo cenil, častil, ji vse zaupal in vse verjel. Saj se je znala tako obnašati...

Dobrodejnega spanca ni bilo, da bi mu bil naklonil pozabljenja vsaj za kratek čas. Zato je vstal, napravil luč, jo postavil na mizo sredi sobe ter je sključen v dve gubi ždel in topo razmišljal. O čem? Saj sam ne bi bil mogel odgovoriti, kaj je jedro njegovih misli in kaj luščina. Vse se mu je pletlo in melo pred očmi in kdor bi ga videl pošastno sedeti ob medli luči, bi mislil, da se je spravil sredi temne noči k luči blaznež, ki išče ob začaranem svitu zgrešeno pravo pot...

Egon ni mogel dočakati časa ko vstajajo ljudje, ki jih ne tare tako stvarna skrb. Opravil se je in se ukradel na vrt, kjer ga je božal sveži jutranji zrak z roso z grmovja ob ogradi, koder je blodil. Čutil je nekaj svežosti v sebi in se je že nekoliko zbiral. Tam na klopi je eklenil začeti preiskavo, ki se mora končati samo z obsodbo osumljenje žene: Saj pismo je njeno, pristna njena pisava. Prič tu sploh ni treba.

Tako je Egon prišel v Milan.

Oni patološki tip in kriminalni pojav, ki ga poznamo pod imenom Itala Marzuchija, je za odsotnosti grofa Egonu udeležil še eno, in to močno točko svojega zlobnega načrta. Zopet je zašel na Corso Porta Nuova in je ob ulici Moscova oprezoval, kdaj pojde Emilija iz grofovskega doma. Čakal je in dočakal ter smuknil k vratom, da bi prišel na vrt in kam naprej. Našel je zaprta vrata.

(Dolje približno!)

Škofovo slovo od mučenca

Dne 18. julija 1944 so pokopali pri Sv. Križu v Ljubljani mučenca z Grčaric g. župnika begunjskega Viktorja Turka. Ob odprtem grobu se je poslovil od duhovnika-junaka in zmagovalca ljubljanske škof dr. Rožman s sledečim krasnim govorom:

»Ob tem grobu je zaupanje v presv. Srce Jezusovo in v njegove obljube postavljeno na težko preizkušnjo — pa le na videz.

Kolikokrat mi je pokojni župnik Viktor Turk z izrazom močne vere zatrjeval: Begunjska župnija ne bo uničena, ker tako goreče časti presveto Srce Jezusovo. Zaupam v to Srce, ne bo dopustilo, da bi brezboštvo nad nami zmagovalo.

Redko je tako močno zaupanje, kot sem ga videl pri župniku Viktorju Turku.

Ali se je v tem zaupanju varal?

Ko so ga brezbožni odpeljali, koliko smo molili zanj in za njegove moke in fante, kako smo prosili presv. Srce: Pokaži, da niso zapušteni tisti, ki v Te zaupajo. Pokaži svojo moč in reši jih, da bodo vsi spoznali, da kdor v Tebe zaupa, ne bo osramočen. Pa nismo bili uplašeni. In tedaj se je morda v kom zaupanje malo zamajalo.

Pa vendar ne zaupamo zastoj v presveto Srce Jezusovo, njegove obljube niso prazne. Ker nas ni uslišalo po naših mislih in željah, spoznamo in verjame, da je bila žrtev župnika Viktorja in njegovih najboljših faranov potrebna za skrivnostne načrte božje ljubezni, ki jih ima z nami in ki jih na tem svetu nik-

dar ne moremo doumeti. Spoznamo in verjamemo, da je Kristus župnika Viktorja Turka visoko odlikoval, ker mu je dal priložnost, da je po zgledu Dobrega Pastirja dal svoje življenje za svoje ovce. A oni, ki so šli skozi mučeniško smrt v božje naročje, vedo zdaj, kaj hoče in namerava doseči v nas božja Previdnost. Ponižno jo molimo in verujemo, da najbolj trdno stoji na pravi poti, kdor neomahljivo zaupa v Boga in njegove obljube.

Fara, ki presv. Srce božje časti in mu zaščuje, ne bo propadla, morda mora veliko, silno veliko trpeti, a popolnoma uničiti je ne bo mogla nobena zloba, ne človeška ne peklenška.

Se eno besedo zahvale Tebi, dradi gospod župnik, čigar truplo deset mesecev po mučeniški smrti polagamo v blagoslovljeno zemljo med mnoge sobrute, da v njihovi družbi čaka častitljivega vstajenja. Zahvalo za Tvoj dušnopastirski zgled. Župnik Viktor Turk je v resnici ljubil svoje župljane. Globoka, resna in resnično nežna ljubezen je bila gibalo vsemu njegovemu pastirovanju. Ni bila slepa zaljubljenost, ki ne vidi nobene napake, bila je ostrovidna ljubezen, ki pozna dobre in slabe strani na svoji čredi, in se ne utruje z vso skrbnostjo, s šaljivo in silno resno, navidez trdo besedo voditi duše k tabernaklju, k euharističnemu Jezusu, odkoder se v duše najmočnejše nadnaravno življenje milosti pretaka. Vse je hotel privedi k Jezusu, tudi tistim, ki sami ne morejo, je vsaj enkrat na leto hotel dati priložnost biti v cerkvi pri sv. maši in prejeti blagoslov Najsvetejšega. Tako je imel božjo službo za otroke od najmlajših dojenčkov dalje in za bolnike, ki so jih z vozovi pripeljali, prinesli — štiporamo ali celo v košu. Ljubezen do Jezusa v presv. Rešnjem Telesu ga je gnala in dober umetniški okus ga je vodil, ko je naravnost z ganljivo vestnostjo skrbel za snažnost, ličnost in lepoto hiše božje in oltarjev. Za to svojo ljubezen do Jezusa je prejel od Njega veliko milost, da je mogel še prvi petek v mesecu oktobru, zadnji prvi petek v svojem življenju, opraviti v kočevskih zaporih sveto daritev in je na ta prvi petek podelil sebi in svojim tovarišem v mučeništvu zadnjo popotnico.

Dragi gospod župnik Viktor, v svoji mučeniški smrti si postal resnični Victor — Zmagovalec. Vztrajal si v zvestobi Kristusu in Njegovim Cerkvam, dal si življenje za svoje ovce. Zmagal si in Zveličar je izpolnil svojo obljubo: Kdor zmagal mu bom dal, da z menoj sede na moj prestol (Raz 3, 21). Prosi ob prestolu Kristusovem za svojo faro, za svoje sobrute in za ves svoj narod, da vztrajamo tudi mi v veri in da dosežemo uresničenje tega, kar od presv. Srca Jezusovega trdno upamo. Počivaj v Bogu! Na svidenje v Srcu Jezusovem!

Zakaj cvetlice venejo

Ze po nekoliko dneh in celo urah pričnejo cveti veneti in propadati.

Kratko je veselje, ki ga imamo s temi nežnimi stvori narave, zato ni čudno, da je človek že od nekdaj iskal možnosti, da bi jim življenje podaljšal. Vrtnarska umetnost je v tem pogledu v resnici dosegla nekaj uspeha, vendar si znanost doslej vendarle ni znala dobro razlagati, zakaj cvetlice venejo. Dokler bi ne našla tega vzroka, bi si ne mogli zamisliti pravih načinov, ki bi ovenitev zadostno zadrževali.

Tudi zdravnik ne more dobro ozdraviti bolneži, ki ji ne pozna bistva.

Tako se je rastlinoslovje lotilo natančnega proučevanja pojavov, ki se kažejo med tem, ko cvetlica vene. Kmalu je odkrilo nenavadne razkrojne pojave v beljakovini cvetnih stanic. Takšen razkroj se začne pri kaktajah n. pr. čim se cvet odpre. Ko doseže neko določeno stopnjo, pričnejo stanice propadati. Posebno bujen, naravnost eksploziji podoben je ta razkroj pri cvetih, ki žive le nekoliko ur. Tu pro-

pade običajno že po eni uri tretjina stanične beljakovine. Pri orhidejah, o katerih so že dolgo vedeli, da ovenejo v zvezi z oprahitvijo, pa se je pokazalo, da spravi baš ta oprahitev tudi razpadanje beljakovine v tek, do oprahitve se razpadanje zadržuje. Samo pri cvetih, ki odvzamejo svoje cvetne liste, ne da bi oveneli, niso ugotovili razpadanja beljakovine.

Drugo dejstvo, ki so ga odkrili pri teh raziskavah, je to, da se dušikove razpadne snovi iz beljakovin pri premnogi cvetih z veliko hitrostjo povračajo spet v rastlino. Izjeme delajo na pr. vrtnice, ki izgube s cvetnimi listi tudi njihovo zalogo dušika. Ni čudno, da se takšne rastline potem hudo izčrpajo in da jim mora gojitelj dovajati novega dušika z gnojnjem.

Sicer nima vsaka ovenitev svojega vzroka v razpadanju beljakovin. Tako venejo cvetlice tudi zaradi pomanjkanja dotoka vode, zlasti če so njene dovodne poti zamašene. Na tem temelji brzokone učinek naših preizkušanih pripomočkov za zadrževanje ovenitve.

PRAVNI NASVETI

Obvezno pridelovanje oljne repice. Pokrajinska uprava je izdala novo naredbo, ki predpisuje poleg pridelovanja sončnice tudi obvezno pridelovanje ozimne repice. Kmetovalci morajo povsod tam, kjer sončnica ne uspeva, to je v hladnih legah, predvsem v krajih nad 500 m morske višine namesto sončnice sejati ozimno repico ali kakšne druge oljne rastline, predvsem buče. Do 20. septembra 1944 je treba prijaviti pristojnemu občinskemu uradu površino, ki je posejana z ozimno repico, do 10. maja 1945 pa z drugimi vrstami oljnih rastlin posejane, oziroma posajene površine.

Odškodnina za odvzete predmete. Po odredbi Vrhovnega komisarja se morajo zahteve, ki so nastale zaradi odvzema predmetov in prevzema dajatev v času od 8. septembra 1943 do 31. maja 1944, prijaviti do konca avgusta t. l. Zahteve, ki so nastale po 31. maju, se morajo prijaviti tekom treh mesecev po izstavitvi potrdila o prejemu ali o prevzemu dajatev ali o zaplembi. Zahteve se morajo prijaviti pri prefekturi, v katerem upravnem okraju se je izvršila zaplemba ali dajatev, v Ljubljanski pokrajini pa pri šefu pokrajinske uprave. Vsem prijavam se morajo predložiti izvirne listine prejemnih potrdil in ostala pismena sprave. Zahteve za odvzem predmetov in prevzem dajatev, za katere se ni izstavilo nobeno prejemno potrdilo, mora predlagatelj dokazati z zadostnimi dokazili. Za zahteve dajatev države, javnih službenih mest ali korporacij ali občin, se ne daje nobene odškodnine. Po ugotovitvi zahtev izplačuje dovoljene odškodnine Sezione di Tesoreria Provinciale. Pri odškodninskih zahtevah, ki presegajo vrednost 100.000 lir, je takojšnje izplačilo odvisno od tega, če je odškodnina potrebna iz nujnih vojno potrebnih in vojaškopoličnih razlogov in je dokazana možnost odškodnine. Pod to ureditev ne spadajo zahteve onih, ki so dali na razpolago zasebna stanovanja ali ostale prostore za nemško vojno silo in za ostala k temu upravičena mesta in tudi ne s tem povezane dajatev. Pod to ureditev tudi ne spadajo zahteve zaradi poškodb ali uničenja premičnin ali nepremičnin.

Najvišje cene za opekarske izdelke. Pokrajinska uprava v Ljubljani je določila sledeče najvišje cene za opekarske izdelke: normalni zidaki 25 krat 12 krat 6,5 cm, za 1000 komadov 800 lir. Zidaki votlaki in luknjači velikosti kakor prejšnji, za 1000 kom. 880 lir. Zaklopniki M, holandska strešna ponev, vozači vkladnik D in zarezna opeka 40 krat 21 cm za 1000 komadov 1600 lir. Bobrovec 39 krat 19 cm za 1000 komadov 1280 lir. Zlebak čopnik za 100 komadov 1100 lir. Zlebak za strešnike dolžina 43 cm za 100 kom. 750 lir. Zlebak bobrovec, dolžina 42 cm za 100 kom. 650 lir. Tlakovec — pečarski za 1000 kom. 734 lir. Cene se razumejo franco tovarna, naloženo na voz, vključno javne dajatev razen davka na poslovni promet. Prekoračenje teh najvišjih cen se strogo kaznuje.

Mletje žita za domačo potrebo. Domači mlini, ki meljejo samo za porabo domače družine, morajo biti po predpisih stalno zapečateni. Ob vsakokratni potrebi morajo taki mlinarji za prositi zaradi mletja za potrebe družine in gospodarstva dovoljenje pri pristojni občini, ki odpečati ustrezne naprave, pa jih znova zapečati, brž ko se opravi dovoljeno mletje. Za vsako množino žita, glede katere se zaprosi za mlevsko dovoljenje, izda mlevski list oseba, kateri poveri občina odpečatenje in zopetno zapečatenje mlevske naprave; ta oseba pa mora biti navzoča pri mletju, ki ga je opraviti ob določenih urah. Ob koncu vsakega mletja pošlje občina en izvod mlevskega lista Pokrajinskemu prehranjevalnemu uradu. Dovoljenje za mletje se izda v okviru najvišje dopustne količine žita, ki jo je smel pridelovalec obdržati.

„IVANHOE“

zgodovinski roman v slikah, katerih je 205 v knjigi.

To lepo knjigo je založilo uredništvo »Slovenca«, ki tudi sprejema denar in naročila.

54

Robinzonove ZGODBE

Ta pa je odhitel sovražniku za hrbet in streljal vanj. Skrutka, naseljenci so sovražnika neprestano obkrožali, da se ni mogel več znajti. Taka vojna umetnost je presegala njihov omejeni razum. Njihove vrste so se medtem neprestano redčile. Prevzela jih je taka groza in zbežanost, da se niso mogli več obvladati in so se razbežali divje kriče na vse strani, ne da bi vedeli kam.

Naseljenci pa so se do smrti zmuženi in nekateri ranjeni, kakor na primer Petkov oče, v redu in molče umaknili v trdnjavo.

Podjarmljenje divjakov.

Ponoči, opogumljeni zaradi poplne tišine, so divjaki previdno krenili proti obali, se vkrkali v čolne in odpluli. Naseljenci pa so postavili straže in mirno spali vso noč. Ko pa se je začelo daniti, so bili že pokonci. Ker so jim prednje straže povedale, da je po nekaterih znakih mogoče soditi, da so divjaki odrinili, so si hoteli ogledati bojno polje, ki je bilo pokrito z več kot sto črnimi trupli...

Pozneje pa je prihitel nekdo in poročal, da je opazil divjake zopet na otoku. Pozor torej!... Kje so?...

Bilo je res. Mala bežeča armada ni imela sreče. Dohitel jo je vihar in razbesnelo morje je vrglo čolne divjakov zopet na obalo otoka. Brodolomci — bilo jih je kakih sto — so se rešili na otok in prišli iz dežja pod kap; saj so na otoku v pretekli noči doživeli še hujše stvari.

Ko so naseljenci ugotovili število divjakov in spoznali, da so vsi zbeženi ter da se skušajo skriti in niti malo ne mislijo na to, da bi napadli, so sklenili, da jih obkolijo in jim, tako ne bo treba več prelivati človeške krvi.

Razdelili so se v majhne skupine in se postavili okrog kraja, kamor so se zatekli divjaki. V dogovorjenem trenutku so ustrelili vsi skupaj. Divjaki so vsi preplašeni planili pokonci in se hoteli razbežati. Naseljenci in niti z lahkoto zajeli, kajti prihiteli so jim neravnost v roke in ko so videli, da ne morejo naprej, so se vrgli na tla in začeli kričati: »Oa, oa, nara moka!« Nihče jih ni razumel, a prev lahko je bilo uganiti, da prosijo usmiljenja. Brez najmanjšega odpora so se dali razorožiti in zvezati. Kmalu so ležali vse drug poleg drugega kot sno-pi slame.

Po tej lahki zmagi pa je nastalo novo, težko vprašanje: kaj storiti s tolikimi ljudmi?

Nekateri so bili mnenja, da bi jim vrnili svobodo in jim dovolili odpluti s čolni, ki so še ostali ali ki bi se dali popraviti. Atkins pa, ki kljub resni poškodbi, ki jo je dobil v boju,

ni zapustil tovarišev, se je uprl temu predlogu. Izjavil je, da je nesposoben, kajti če bi dovolili divjakom da odidejo, se jih bo kmalu vrnilo petkrat foliko. Bili so pač divjaki in nikakor ni bilo mogoče pričakovati, da bi znali biti hvaležni.

Kapitan je uvidel, da ima Atkins prav. Da bi torej kdo ne predlagal več tega ali pa da ne bi divjaki sami skušali zbežati, je ukazal zažgati vse njihove čolne.

S tem pa vprašanje nikakor še ni bilo rešeno. Postalo je še bolj pereče in skoraj strahotno. Kako naj vzdržijo toliko ljudi? A tudi če bi to bilo mogoče, ali bi bili kdaj varni pred njimi?... Res, da so bili razoroženi, a bilo jih je sto! Če bi hoteli planiti na naseljenec, bi jih lahko pobili s kamenjem!... Atkins je svetoval, da bi vzpostavili lov na ljudi in jih pobili vsak dan vsaj ducat. Grozal ob tem predlogu so se vsi zgrozili, posebno Španci. Kapiten je Atkinsa strogo zavrnil in mu ukazal, naj molči.

»Gospod Atkins,« mu je dejal, »vedite, da nismo nikakoli razbojniki. Spoštujte v nas in v jetnikih ljudi. Če bi sledili vašemu nasvetu, bi bili mnogo manj vredni od njih.«

Po teh besedah mu je obrnil hrbet, Atkins pa je ostal brez besed in zbežan na svojem mestu.

Posvetovanje se je nadaljevalo. Atkins ni zinil nobene besede več. Naseljenci so sklenili, da bodo zgradili na jugozahodnem delu otoka ograjeno taborišče in spravili vanj jetnike. Čeprav je bilo tukaj morje zelo blizu, je bilo izkrcanje nemogoče in jetniki bi morja niti ne videli.

S pomočjo Petkovega očeta, ki je za silo razumel njihov jezik, so jih razdelili na več skupin po pet in dvajset mož, ki so se vrstili pri delu. Zgradili so visok in zelo dolg nasip v obliki črke C, ki je na obeh koncih segal do morja. Ob morju pa se je dvigala nepretrgana vrsta visokih čeri. Na zunanji strani nasipa so izkopali globok in širok jarek, v katerega so napeljali majhno rečico in večje število potokov, tako da se je spremenil v pravo umetno reko. Preko jarka so zgradili viseči most, ob katerem je vedno stala straža. Drugi stražniki so neprestano nadzorovali okop.

Kapitan je izdal zelo stroge odredbe, ki jih je divjakom pojasnil Petkov oče in ki so jih vsi prav dobro razumeli. Nekateri pa so morda pozabili nanje ali pa so mislili, da stvar ni tako resna, in so poskušali zbežati. Toda bum... bum... Nesrečniki so se skotalili z vrha okopa v taborišče in s smrtjo prepirali rojake, da se z belimi gospodari ni mogoče šaliti. A treba je bilo cej ducat takih žrtev, preden so se divjaki popolnoma prepirali, da je vsako upanje na beg zaman.

Prav za prav pa jetniki niso imeli nikačnega razloga, da bi se pritoževali. Ugotovili so, da je njihovo delo plačano in da je vsak kdor je šel na delo, dobil kruh ali kaj drugega, da si je utešil lakoto. Ščasoma so začeli tekmovali, da bi bili sprejeti na delo. Saj so tudi pridno in dohro delali,

kolikor so pač bili zmožni; kajti tudi delo je prednost omikanih narodov.

Polagoma so začeli s pomočjo Petkovega očeta obdelovati zemljo in ko sem se vrnil na otok, so pridelali že toliko, da je pridelek zadostoval za njihovo prehrano. Poleg tega so si izdelovali iz lesa poljsko orodje. Bilo je sicer precej okorno, vendar je izdajalo precejšnjo iznajdljivost izdelovalcev. Postavili so si številne kočice in skladišča. Ko so naseljenci videli njihovo vdanost, so jim podarili nekaj koz in kozličkov. Da bi jih redili, Kmalu se jim je drobnica tako namnožila, da so se navadili jesti kozje meso in niso več pogrešali človeškega. Ko sem dve leti pozneje obiskal naselbino divjakov, sem moral kar čestitati učiteljem in učencem. V nekaterih stvarih so učenci celo prekosili učitelje, posebno v izdelovanju kozar, jersanov, stolov, miz in podobnih stvari. Kakor hitro so naseljenci spoznali, da jim lahko zaupajo, so jim podarili nekaj sekir in nožev, da so lahko obdelovali les. Sam pa sem jim pozneje podaril železne lopate, motike, žage in drugo orodje, ki sem ga prinesel iz Anglije. Odradil sem tudi, da so prihajali obdelovati polja Evropejcev in dobili zato plačilo. Seveda ne v denarju, ker ga tam ni bilo, ampak v živilih in drugih potrebščinah.

Dali smo jim tudi obleko, narejeno iz blage, ki sem ga prinesel s seboj. Bili so oblečeni nekoliko boljše kot nekdanji jaz, ko sem se moral zadovoljiti s kozjimi kožami, da sem bil podoben medvedu.

Razbesnelo morje je vrglo čolne divjakov na obalo.

Prinesel sem s seboj semena raznih rastlin, ki jih pa nismo dali divjakom. Dobili so le sadeže. Nekateri semena pa so sami iztaknili in potem skrivaj gojili rastline v svojem taborišču. Pustili smo jim to veselje in se delali, kot da nismo ničesar opazili. Pač pa smo jim strogo prepovedali, da bi začeli saditi tobak. Saj je kajenje popolnoma nepotrebno in kdor se nanj ne navadi, ga prav lahko pogreša. Kako so nesposobni omikani ljudje, ki spravijo toliko denarja v dim! Kako rad bi se osvobodil te grde razvade! Zal je zdaj že prepozno!...

Vse te stvari mi je pripovedoval kapitan ob vrnitvi.

Čitatelj me bo vprašal, kje so naseljenci dobili toliko smodnika, ko ga je prej menil že primanjkovalo. Pozabil sem povedati, da mi ga je pred odhodom z otoka podaril kapitan, poleg številnih drugih koristnih stvari, ki sem jih pustil na otoku. Smodnik sem skrnil in povedal o skrivališču Špancu v pismu, ki sem ga pustil zanj.

Na Will Atkinsovem domu

Če bi mi kdo stavil vprašanje: ali je boljši divjak, ki je bil rojen in vzgojen med najbolj krutimi običaji ali pokvarjen omikan človek? — bi brez obotavljivejše odvrnil, da divjak; kajti ta je še popolnoma otrok, ki misli, da dela prav ali pa se mu vsaj niti ne sanja, da dela kaj slabega. Medtem ko... Ne bom ponavljal mik ali, ki so se mi vzbudile ob tem, kar sem alisal o Will Atkinsu, ki je nekoč bil svet zločincev, zdaj pa je po trditvi Špancev postal pravi poštenjak.

(Dolge orthodina)

Kleče na enem kolenu in s pripravljeno puško so čakali.

IZŠLA JE NOVA KNJIGA SLOVENCEVE KNJIŽNICE

Handel-Mazzetti: „ŠTEFANA“

Roman je prvi del obsežne trilogije, ki opisuje dobo iz začetka 17. stoletja, ko so iz verskih bojev rasli novi, značajni ljudje, polni vere in zaupanja. Osrednji lik — Štefana — je žudovita slika deklarske duše, ki jih je malo v svetovni literaturi. Roman je poln krasnih momentov (strah pred kugo, kužni bolnik v celici p. Alberta, Štefana ob sramotnem stebru). Knjiga je v prodaji po vseh v knjigarnah in trafikah.

Križem sveta

Kako se varujemo strele

Zelo razširjeno je mnenje, da je bivanje v gozdu med nevihto nevarnejše, kakor na prostem polju. Toda številke o strelah, ki so ubijale ljudi in živali, dokazujejo, da je to mnenje zmotno. — Razen tega je mogoče to zmoto dokazati tudi s statističnimi dognanji. Znamo namreč navedeti primeri, da je treščilo v ljudi, ki so stali med gozdom in prostem polju nekoliko sto metrov od gozda. — Tu bi lahko domnevali, da je bližnji gozd zakrivil nesreče. Številke pa govore, da v gozdove s prilično enako visokimi drevesi zelo redko udari. Nevarni so gozdovi le tedaj, če imajo posamezna drevesa, ki svojo okolico po višini prekašajo ali pa če so med drevesi nekeje večji presledki. Enako je s samotnim človekom, ki stopa po polju. Njegova, čeprav neznatna višina, vendar zadostuje, da poveča električno napetost. Zato pogosto priporočajo, naj se posamezniki v ravnini med nevihto vležejo na tla. Pod nekimi pogoji je bivanje v gozdu med nevihto celo ugodno, kajti blisk udari po večini v drevesni vrh in žvigne ob deblu v zemljo, ne da bi škodoval neposredni okolici.

Bršlina je strupen

Ko greste v prosto naravo, lahko pridete v dotiko s strupenim bršlinom, ki vam zastrupi kožo in tudi kri, kar je zelo nevarno, nalezljivo in tudi nevarno. Znaki takega zastrupljenja se vam kmalu pojavijo na koži s rdečkastimi izpuščaji, kar vas zelo srbi ali peče; nato nastane mehurček s belkasto tvarino. Pri tem je treba največje pozornosti, da se vam ti izpuščaji, podobni garjam, po vsem telesu ne razširijo. Predvsem jih ne smete s prstom drgniti in pazite dobro, da se te nalezljive kožne bolezni tudi drugi ne bodo od vas nalezli. Ko začitite to neprijetnost, dajte rano dobro s milom v gorki vodi izprati, ne drgnite se pa tako po koži, da bi se vam ista odprla ali ne drgnite se okrog rane, kajti s tem zastrupljenje še bolj širite; končno izplaknite roko s spiritalom ali alkoholom in ga izbršite s čisto cunjico. Ako začne prazniti del na roki ali nogi ali kjer ste prišli v dotiko s takim bršlinom, gniti, stopite v bližnjo lekarno in kupite 3% raztopine »Ferric chlorid« v 50% alkoholu, ali »Celamin lotion« (raztopino pridelane s 2% karbolno kislino, carbolic acid.), s tem si izpirajte vneto rano na koži; ako se pa stvar vedno bolj širi, pa pojdite k zdravniku.

Mali oglašnik

Priloga za male oglase se plačuje naprej.

3.000 Lir nagrade

dobi kdor bi mi pomagal najti ali vedel povedati, kje se nahaja moj Elektr. motor, kateri mi je bil ukraden. Motor je stare znamke A. G. Himmelfahrt 5 K. S. Ukraden mi je bil tudi ročni voziček (Gare). — Javiti je na

naslov: Urbančič Janez, Brezovica, 9 pri Ljubljani ali katerikoli polic. stražnici.

OGLASUJ
v DOMOLJUBU

Cigani morajo delati

Vodstvo madžarske občine Borsod, ki ima med svojim prebivalstvom pretežno število cigánov, je uvrstilo vse cigane na svojem področju v delovno službo. Vsak cigan je dobil delavsko knjižico in so morali vsi nad 16 let stari moški prijeti za krampe in motike.

Ptičje gnezdo je povzročilo požar

V Lincu je te dni nastal na nekem ostrejšu ogenj zaradi ptičjega gnezda. V bližini gnezda je bila električna napeljava, iz katere je preskočila na gnezdo električna iskra, ki je povzročila požar. Ogenj se je kmalu razširil na vse ostrešje.

Lahkomiselna dekleta

Na poti proti gorski postojanki Spitzmauer na Zg. Avstrijskem so našli nedavno štiri deklice v kopalnih oblekah. Četvorica se je napolnila tako pomanjkljivo oblečena proti 2100 m visokemu gorskemu grebenu. K sreči je deklica na poti prestregla gorska straža ter jih prisilila, da so se vrnile v dolino. Kmalu potem je nastal v planinah snežni vihar.

Mva velika zdravnika

Sloviti Grk Hipokrat, ki je po pravici na glasu enega izmed očetov zdravstva, je pred smrtjo rekel svojim učencem: »Ostavim vam dva velika zdravnika, ki se imenujeta: zmernost in vzdržnost.« In res je za vsakega, ki hoče dolgo živeti, najboljši svet: bodi zmern v vseh stvareh, takaj z nezmernostjo trosiš svoje moči in si krajšate življenje. Zelo dobro sta povedala tudi dva modra moža. Prvi je rimski filozof Seneka, ki je dejal: »Življenje samo na sebi, ni kratko, le mi si ga krajšamo,« drugi izrek pa izvira od Furensa: »Človek ne umre, on se ugonobiti«

Črni led

Raziskovalci Južnega tečaja so videli pri svojem povratku v Evropo redek pojav, črne ledene gore, ki so se avelile sredi oceana kakor premog. Raziskovalci so spustili čoln, da bi si oskrbeli vzorce čudnega ledu. Drobno gledano je ugotovili, da vsebuje gornja plast ledu droben črnozelenkast prah. Kemična analiza je dognala, da so to drobci granita. Izvirati morajo iz kakega ognjenika v bližini Južnega tečaja. Veter je odnašal snovi, ki so privrele iz žrela pri izbruhu, in prepleskal ledene gore, ki so plavale mimo. Raziskovalci zatrjujejo, da nikoli niso videli kaj bolj veličastnega, kakor te črne dragulje, ki so se lesketali v soncu sredi zelenkaste morske gladine.

Slepota ob Nilu

Skoraj 60.000 ljudi v Egiptu je slepih in 99 odstotkov vseh zdravniško preiskanih šol. otrok ima »trahom«, nalezljivo vnetje oči. Te strahotne podatke najdemo v poročilu, ki ga je objavila sekcija za očesne bolezni egiptovskega zdravstvenega ministrstva. Trahom (egiptovska bolezen) je pač najbolj razširjena bolezen v Egiptu.

Sovražniki česna

V 18. stoletju je bilo mornarjem na tovornih ladjah strogo zabranjeno uživati česen, češ da smrad istega moti kompasa na ladi. Kdor je dišal po česnu, tega so z bodelom na rokah pribili na jambor, kjer je moral več ur v bolečinah viseti.

Je raznih krajev

Gor. Logatec. Na praznik Marijinega Vnebovzletja je imela Marijina družba v Gor. Logatcu lepo slovesnost. Po temeljiti duhovni pripravi, katero je vodil g. župnik Jože Kapus, je bilo 20 deklet sprejetih v Marijino družbo. K duhovnim vajam so pridno prihajala dekleta v cerkveno dvorano, ki so jo za to prilikovo svečano okrasile. V cerkvi pred glavnim oltarjem Rožnvenke M. B. je g. voditelj duhovnih vaj v krasnem nagovoru navduševal dekleta za apostolsko delo, Marijina deklška družina šteje zdaj 45 članic, ki redno prihajajo k mesečnim shodom in so začele z zanimanjem prihajati k študijskim sestankom sv. pisma. Članicam želimo obilo Marijinega varstva in poguma, vsej Marijini družbi pa kar največ blagoslova pri njenem delu.

Križanka št. 33

1	2	3	4	5	6	7	8
9					10		
11			12		13	14	
15		16				17	18
19	20		21			22	23
24		25					26
27			28			29	
30		31				32	33
	34		35			36	37
38		39		40			41
42							

Vodoravne: 1. dolina v triglavskem pogorju, 4. čutilo, 6. industrijska rastlina, 9. svod, 10. del stanovanja, 11. ločilo, 12. italijanska reka, 14. kovaška priprava, 15. del telesa, 16. sla, 18. kraljica za lastnoročno, 19. umira, 21. alkoholna pijača, 22. jadranski otok, 24. kemični znak za barf, 25. ruski plemič, 26. skrajni del zemlje, 27. poseduje, 28. hrvaško ime za Dunaj, 29. del tedna, 30. ljudska pritrilnica, 31. kraj ob Jadranu, 33. oblika pomožnega glagola, 34. površinska mera, 35. tatarski poglavar, 36. arabaki konj, 38. obdobje, 39. krajevni prislov, 40. vleče oralo po njivi, 42. morska ožina ob Evropi.

Navpične: 1. ameriška država, 2. sitna žuželka, 3. etuf, 5. mesto v Srbiji, 6. vas pri Trzinu, 7. svetopisemsko ime, 8. turisti in vojak nosijo, 12. obronek, 13. rojak, 16. nikalnica, 17. dve črki iz napisa na križu, 20. del roke, 23. reka v Armeniji, 31. obisti, 32. del noge, 34. veznik, 37. krajevni prislov, 39. kraljica za kraljevi, 40. staro-slovanška pijača.

Rešitev križanke št. 32

Vodoravno: 1. pokojnina, 10. April, 11. Iran, 12. ris, 13. akt, 15. Ant, 16. silak, 18. as, 20. edini, 21. sl, 22. vid, 24. ali, 25. ete, 26. OFM, 28. Rab, 29. obroč, 31. ta, 33. sraka, 34. en, 35. oda, 37. ina, 38. sto, 39. raka, 40. stan.

Navpično: 1. Parma Viktor, 2. opis, 3. kes, 4. ol, 5. Jaklič Franc, 6. ni, 7. Ira, 8. Na-na, 9. Antilbanon, 13. Aida, 14. Tana, 16. se, 17. ki, 19. sito, 21. slan, 23. de, 24. ar, 26. Obri, 27. mo, ka, 29. os, 30. ča, 32. Ada, 34. eta, 36. ak, 38. st